

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies nonus et decimus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1925

De S. Maria Iuniore Matrona Bizyae In Thracia Commentarius Praevius

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72556](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72556)

A

D

DE S. MARIA IUNIORE

MATRONA BIZYAE IN THRACIA

C. ANN. 902

COMMENTARIUS PRAEVIUS

P. P.

Editionis origo,

1. Illustrissimo et reverendissimo Domino L. Petiti Athenarum episcopo, viro eruditissimo et in nos benevolentissimo, eximium hoc graecae hagiographiae monumentum referimus acceptum; qui conjectum olim a se apographum et prelo iam paratum nobiscum perhumaniter communicavit. Huius igitur unius beneficium erit quicquid ex hoc documento nostri lectores percipient. Editionis autem fontes hi sunt:

fontes,

V = Codex Vaticanus graecus 800, chartaceus, folia complectens 274, 0^m,28 × 0,195, partim lineis plenis, partim binis columnis, saec. XIV-XV, non ab uno librario exaratus (1). Huius partem longe maiorem complent orationes SS. Patrum, quibus admixtae sunt Vitae aliquot sanctorum et inter has, nono loco, fol. 230-249, Vita sanctae Mariae iunioris ad diem 16 februarii legenda.

L = Codex Laurae Sancti Athanasii Athonensis, K. 81, chartaceus, formae quartanae maioris, saeculo XIV exaratus (2). De huius argumento hoc unum novimus, sanctae Mariae Vitam foliis 89-105 contineri. Hoc apographum in forma verborum mendis horret, quae, sicubi sententiam ipsam attingunt, in margine notata fuerunt; reliqua salius visum est tacite corrigere. Celerum codex Athonensis Vaticanus longe deterior est, qui in omnibus fere praeferendus fuit.

et praevia specimina.

2. De Vita S. Mariae strictim neque satis diligenter exposuit Manuel I. Gedeon, qui e codice Athonensi aliquot specimina protulit (3). Huius commentariolum multifariam castigavit et completit G. Bastahev (4), recenti apographo usus codicis Athonensis, quod in bibliothecam Rossici Instituti archaeologici Constantinopolitani nuper illatum fuerat: ad cuius exempli fidem selecta quaedam Vitae capita protulit (5). Eruditum hominem et oculatum in multis ducem secuti sumus. Neque is tamen, dum coniecturis paulo subtilioribus rem agit, ad ipsius narrationis testimonium semper opportune respexit. Quae igitur nobis eum vi-

dentur praetervolasse, salva docti viri existimatione, suo loco supplebuntur. Sed iam ad S. Mariae historiam adumbrandam accedamus.

3. Maria patrem habuit nobilem indigenam Armeniae Maioris ex eorum numero qui, regnante Basilio I Macedone, Constantinopolim advenerunt et ab imperatore, qui et ipse ex Armenia gente oriundus erat, ad excelsiores magistratus et munera fuerunt evecti (6). Huic nati sunt quinque liberi, filii duo tresque filiae, quorum omnium natu postrema fuit Maria. Ex narrationis consequentia satis probabiliter colligitur sanctae natale solum fuisse non Constantinopolim sed Armeniam, ut suo loco demonstrabitur (7). Duas filias natu maiores ipse pater, dum superstes est, viris collocavit; dein, morte praereptus Mariam matris tutelae reliquit. Ex huius sororibus altera viro nupserrat, quem haud imprudenter conieceris patris earum popularem fuisse: nomen eius Βάσδαξ ὁ Βρατζῆς certissime armenium est **Վարդ Վրաճի**, Vard («rosa») Vratzi, i. e. Bardas Hiberus. Vivebat is in vicinia Mesenae urbis (8) in Thracia, in vico, qui, ut ait hagiographus: ex eius nomine hodieque dicitur τοῦ Βρατζῆ (9). Bardas igitur iste aliquem ex amicis suis, Camararum (10) incolam, nomine Nicephorum drungarium (11), permovit ut Mariam sibi uxorem deposceret. Is igitur Constantinopolim adiit, et a puellae matre faventer exceptus, sponsam domum deduxit (c. 3). Coniugibus primum natus est filius qui nomen accepit Oresten. Sed, quinlo post anno, puer immatura morte praereptus est: quod junus invicto animo pertulit mater (c. 4). Post huius mortem, alterum filium genuit Maria, qui armenio item nomine appellatus est Βαρδάνης, sive **Վարդան**, Vardan. Neque is vitalis fuit, et paucis post annis brevem clausit aetatem. Interea evecti essent Leo et Alexander, cum ad regnum evecti essent Leo et Alexander, contra eos bellum movit Symeon rex Bulgarorum (12). Ut autem arma posita sunt (13), Nicephorus, qui in praeliis militari laude claruerat, turmarcha (14)

Sanctae Mariae natales,

E

conubium,

vitae curriculum,

F

(1) *Catal. Gr. Vatic.*, p. 39-40. — (2) Vide Manuel I. GEDEON, *Βυζαντινὸν Ἐορτολόγιον* (Constantinopoli, 1899), p. 295. — (3) *Loc. c.*, p. 296-301; *BHG.* 1164. — (4) Новые данные для истории грекоболгарских войн при Симеоне, in *Известия русского Археологического Института в Константинополе*, t. IV, 2 (1899), p. 189-220. Cf. I. SOKOLOV, in *Βυζαντινά Χρονικά*, t. VII (1900), p. 493-94. — (5) *Loc. c.*, p. 193-97. — (6) De his advenis, lege J. LAURENT, *L'Arménie entre Byzance et l'Islam depuis la conquête arabe jusqu'en 886*, in *Bibliothèque des Ecoles françaises d'Athènes et de Rome*, fasc. 117 (1919), p. 263 et seq. — (7) *Infra*, num. 8, p. 690. — (8) Quae antiquo nomine vocabatur *Drizipara*, et hodie dicitur *Mesinia*. Vid. E. OBERHUMMER, in *PAULY-WISSOWA, Real-Encyclopädie*, t. X, p. 1741-42. — (9) *Locus aliunde non notus*, GEDEON, *Ἐορτολό-*

γιον, p. 295. — (10) *Καμάρα*, vicus nobis ignotus, qui profecto non admodum procul ab urbe *Drizipara* situs erat. — (11) Drungarius ductor erat unius e quinque *μοίραις* turmarchae subiectis. I. B. BURY, *The Imperial Administrative System in the Ninth Century* (London, 1911), p. 41-43; cf. Iul. KULAKOVSKI, *Друнгъ и друнгариѣ*, in *Βυζαντινά Χρονικά*, t. IX (1902), p. 1-30. — (12) Cf. C. JIREĚEK, *Geschichte der Serben*, t. II (Gotha, 1911), p. 197 et seq. — (13) Scilicet, post cladem Graecorum ad Bulgarophygiun. SYMEON MAGISTER, *De Leone Basilii filio*, 4, THEOPHANES CONTINUATUS ed. I. BEKKER (Bonn, 1838), p. 702. — (14) Turmarcha, saeculo IX, dux militaris erat stratego, sive thematis praefecto, proxime subiectus. I. B. BURY, *The Imperial Administrative System*, p. 41.

factus:

A factus est oppidi Bizyae in Thracia (1). Illuc igitur cum uxore et filio (2) se contulit. Ut olim ruri, ita etiam in urbe, Maria cum ceteris virtutibus tum praesertim eximia in pauperes caritate excelluit (c. 5). Bizyae coniuges gemellis filiis aucti sunt, quorum alter Βαάνης, armenice Վահան, Vahan, i. e. « clipeus », alter vero Stephanus vocati sunt. Uterque in natalitate ingeneratam quandam notam prae se ferebat, unde mater conclusit Baanae quidem rem militarem, Stephano contra vitam monasticam destinatam esse: quod vaticinium comprobavit eventus (c. 6).

immeritae
aerumnae,
B
mors,
postuma
restitutio
in famam,
miracula.

4. Dum autem sancta omnibus laudibus conspicuam vitam ducit, affinium suorum immeritam invidiam incurrit. Nicephoro insurrarunt Alexius eius frater et Helena soror Mariae domus opes prodigere solitam esse eamque Demetrio jamulo nimis familiariter uti. Insimulationem credulis auribus excepit Nicephorus, qui pessima quaeque suspicatus, innocentem uxorem odiosa percontatione primum cruciavit et crimen depellentem exaudire noluit. Servam quoque, quae dominae suae testimonium impavide perhibuerat, atrociter vapulare iussit (3). Tum apud Mariam delatorem nomine Drosus aliamque ancillam constituit, qui modis omnibus eam vexarent (c. 7-8). Advenit autem dominica festiva ante sacram quadragesimam. Epulante Nicephoro cum familiaribus, Maria, quae coniugis sui mensa ne hoc quidem die dignata fuerat, in gynaececo audita est congeri quod maritus eius immemor divini praeepti suum in eam odium non deposuisset, ut ieiunium suum Deo acceptum faceret. Quod cum ille continuo rescivisset, dissimulato parumper furore, postridie in uxorem irrupit, quam verberibus crudeliter concidit (c. 9). Maria cum ab eo juga se subducere vellet, labitur et gravi offensione caput allidit. Quo vulnere confecta, brevi se morituram divinitus intellexit. Itaque accersito Nicephoro se a duobus filiis defunctis in visu nocturno ad caelum evocatum significat eique supremum vale dicit, hoc etiam tempore pauperum et egentium non oblita. Decimo post die, placide ad Deum migrat (c. 10), ingenti omnium et sero paenitentis etiam mariti luctu depulorata. Dum funus curatur, deprehendunt piam matronam vestimenta sua prope omnia miseris largitam fuisse. In exsequiis universa civitas cum Euthymio archiepiscopo et Anthimo oeconomo Mariae parentavit eiusque caritatem laudibus extulit (c. 11). Quattuor mensibus nondum elapsis, ad sepulcrum beatae prodigia patrari coepta sunt. Energumenus aliquis nomine Strategius, quasi portentosa coactus virtute, Bizyam advenit, atque

ecclesiam ingressus Mariam turmarchae uxorem nominatim inclamat. Correptus ab archiepiscopo primum, dein a Nicephoro, ad omnia tam apposite respondet, ut die quodam, dum furit, sanctae mulieris sepulcrum reserare sineretur. Quo aperto inlegrum incorruptumque repertum est Mariae corpus. Energumenus autem a daemone liberatus domum redit (c. 12). Succedunt alia miracula; infirmi et proximis remotisque locis advecti sanantur (c. 13-15), inter quos hegumena coenobii τῆς Καχλακίνης in finibus Arcadiopolis (4), quam comitabatur clericus quidam a daemone vexatus (c. 16).

5. Beata Maria in somnis marito suo praecipit ut sibi memoriam exstruat. Ille, cum rem nihil curasset, oculorum lumen amittit. Neglegentiae suae admonitus, operi manum admovet et ilico visum recipit. Exaedificata ecclesia, Euthymio archiepiscopo (5) non placuit Mariae corpus e maiori ecclesia removeri. Sed aliquanto post tempore cum archiepiscopus Bizya abesset, Nicephorus opportunitatem nactus, cum hominibus circiter quadraginta paucos clericos, quos fors obtulit, sibi socios non admodum volentes adiunxit, et uxoris suae corpus in novum sacellum transtulit (c. 17). Illic etiam sancta miraculis claruit. Pictor quidam, qui prope Rhaedestum (6) in cella inclusus vivebat, in somnis a sancta iubetur eius imaginem exprimere, qualem ei demonstravit. Senex igitur Mariam depinxit ambobus filiis Oreste et Vardano circumdatam, atque Agatha ancilla (7). Tum Rhaedesto ad Bizyae templum tabulam transmisit, in qua omnes qui Mariam viventem noverant eius similitudinem admirati sunt (c. 18). Neque tamen sanctae honori pepercit invidia quorundam monachorum, qui feminam in saeculo viventem prodigiorum charismate insignitam fuisse negabant (c. 19). Stephanus quoque Brysis (8) episcopus Mariae debitam venerationem incredulo animo detrectavit, donec mulierem energumenam, cui nomen erat Zoe, ad illius tumultum persanatam vidit (c. 20). Malevoli autem homines qui beatam persecuti fuerant unus post alium varias poenas dederunt. Helena, Drosus, Alexius mala morte alii aliter et vivis auferuntur. Ipse Nicephorus, cum die quodam venatione se oblectaret, prolapsus equo, ungerum sibi confregit; a quo vulnere numquam convalluit (c. 21).

6. Dum miracula perpetua serie succedunt (c. 22), Symeon rex Bulgarorum Thraciam adoritur, et Bizyam oppidum per annos quinque obsidione premit; donec incolae, evadendi occasione quadam arrepta, domos suas igni tradunt et Mediam urbem (9) juga contendunt. Captivus autem quidam

AUCTORE
P. P.

Sanctae
sacellum,

E

et imago.

F

Bulgari
Bizya
politii

(1) Hodie Viza inter Hadrianopolim et oram Pontis Euxini. — (2) Textus perperam ὄν τέκνοις, nam e duobus filiis qui Nicephoro et Mariae ante id tempus nati erant, Orestes iam obierat. — (3) Huic nomen fuisse Agatham, infra, c. 18, accipimus. — (4) Arcadiopolis, antiquitus dicta Bergule (Βεργούλη, Βεργούλιον), urbs episcopalis erat Thraciae, inter Bizyam et Heraclaeam, non procul Drizipara; vide HIRSCHFELD, in PAULY-WISSOWA, *Real-Encyclopädie*, t. II, p. 1156-57; OBERHUMMER, *ibid.*, t. III, p. 293. Illic situm fuisse coenobium τῆς Καχλακίνης aliunde non didicerat GEDEON, t. c., p. 296. — (5) Haec in serie archiepiscoporum Bizyae non comparebat. — (6) Hodie Rhodosto, ad littus Propontidis. — (7) Vid. Novembris Tomus IV.

supra, num. 4. — (8) Ad occidentem Bizyae. Hodie *Bunar-Hissar*. BASLAČEV, *op. c.*, p. 216. Urbes episcopales nomine Βεργούλις duas fuisse, Maiorem et Minorem, notat LE QUIEN, *Oriens Christianus*, t. I, p. 1187-1188, qui neutrius situm pressius indicat. Utrumque se res habet, hic manifesto designatur episcopatus ὁ Βεργούλις, quae saec. XI nona e sedibus erat Hadrianopoli Haemimonti subiectis. Vide *Nova Tactica*, ed. H. GELZER, e codice bibliothecae Nationalis Parisiensis Coislino 209 (saec. X-XI), *Georgii Cyprii descriptio orbis Romani* (Lipsiae, 1890), p. 80. Stephanus Brysis episcopus in historia ecclesiastica homo novus est. — (9) Hodie Media, ad oram Pontis Euxini.

AUCTORE
P. P.

e castris hostium se subduxerat, cum in Bizyae ruderibus frustra incolam aut domicilium quaesivisset, in S. Mariae sacello pernoctatur, in quo nondum dormitans beatam conquerentem audit quod eam solam sui cives in potestate « ethniorum » reliquissent. Itaque postridie ad Mediam urbem properat, et sanctae querelam refert ad presbyterum Nicetam τὸν Καννάζην (1), qui per totam obsidionem sacelli minister fuerat. Nicetas igitur sanctae Mariae virtuti confisus, Bizyam redire constituit (c. 23). Porro Symeon rex Bulgarorum, cum in concremata urbe solas ecclesias stantes comperiret, eas militaris praesidii usibus assignavit. Inter haec S. Mariae tumulum aperiri iussit. Verum emicantis inde flammae miraculo territus, beatam sacello pepercit, praecepitque ut in eo collidie litaretur. Ipse cum copiis alio

et ministro
parcunt.

B

pergens, aliquem e legatis suis, nomine Buliam (2), Bizyae reliquit, qui in eversa urbe praesidium haberet. Ad hunc igitur Buliam Nicetas ille ὁ Καννάζης ex itinere a custodibus interceptus adducitur, eique interroganti totam sanctae matronae historiam enarrat: quod inter graecum sacerdotem et bulgarum ducem sinceram amicitiae principium fuit (c. 24). Deinde Bulias, a praesidio deductus, cum militibus per Thraciam grassari cepit, et Selymbriam (3) perenit, ubi Baanam Mariae filium, cum byzantino praesidio tunc stationem habere a Niceta cognoverat. Hunc igitur conquiri iussit. Quod cum Baanes audiisset, ultro se Bulgaro obtulit, qui perhumaniter eum excepit et, inter amicos sermones, miraculum ei narravit quod in aliquo e suis militibus ad illius matris tumulum contigerat (c. 25). Mortuo Symeone (4), Petrus eius successor, cum e Thracia Bulgarorum praesidia ad se revocare constituisset, iussit prius urbes captas funditus everti atque solo aequari. Baanes, comperto Bizyae excidio, cum presbyteris et militibus illuc properavit ut matris reliquias inde ereptas in tuto collocaret. Sed novo portento deterritus est quominus consilium suum exsequeretur (c. 26).

Symeon
ius frater

7. Postquam demum inter Petrum regem Bulgarorum et graecum imperatorem (5) pax sancita est, Baanes, ad sua redux, Bizyae obviam habuit Stephanum fratrem gemellum, qui in Olympo Bithyniae monte vitam monasticam agebat et novo nomine Symeon vocabatur. Is cum Baana inilo consilio ad matris suae sacellum coenobium condit, in quo

et patris sui Nicephori, qui obsidionis tempore mortuus erat, ossa deposuit in tumulo quem extra ecclesiam et struxit, matrem vero in marmoreum sepulcrum transtulit, in quo Nicephorus antea iacuerat. Sanctae Mariae corpus, post annos iam viginti quinque repertum est incorruptum. Deinde Symeon Bizya discedens ad montem τὸν Κομυρῶν (6) contendit, in finibus Paphlagoniae, prope Plusiadem, ubi solitariam vitam degit (c. 27). Novum etiam templum miracula celebrant (c. 28-29). Baanes interea uxorem duxerat, et ad drungarii (7) dignitatem evectus, in honorum prospero curriculo matris virtutes aemulatus est. Pii studii sodalem habuit Theodorum quendam, qui in turmarcae munere Nicephoro eius patri successerat: cum quo vitam prope monasticam in saeculo degit (c. 30). Caelo iam maturus, cum morbi curandi causa Constantinopolim devertisset, non sine numine Dei Symeonem fratrem suum obviam habuit, qui cum angelico schemate induit et Marinum monachum appellavit. Obiit die 2 mensis iunii eiusdem anni, atque depositus est in coenobio B. M. Virginis, in loco dicto τὰ Κορώνης, prope Aspari cisternam (8). Symeon aulem, vir litteratus et sollers, quamvis ad excelsiora munera idoneus esset, fluxus honoribus vitam monasticam anteposuit, atque maiorum coactu sacerdotalem dignitatem suscepit invitatus (c. 31) (9). Narrationem concludunt more consueti syncrasis (c. 32) et invocatio ad S. Mariam (c. 33).

8. Haec fere narrationis summa capita; cuius chronotaxis aliquatenus iam informari potest. Pax inter Graecos et Bulgaros, post mortem Symeonis regis, sancita est anno 927 (10). Hoc ipso anno vel fortasse insequenti videtur elevatum denuo fuisse corpus S. Mariae. Etenim ambo filii quorum communi consilio Maria eiusque coniux in novatis tumulis compositi sunt, alter e castro Selymbria alter ex urbe regia Bizyam properasse narrantur, brevi postquam bellicus tumultus resederat (c. 27); et sane cum narrationis consequentia parum congruit Symeonem monachum, hominem vitae solitariae studiosissimum (cc. 24, 31), per duos vel amplius annos Bizyam moratum esse antequam de parentum sepultura curaret. Neque obstat quod Nicephorus, qui mortuus est cum Bulgari urbem circumsessam tenerent (c. 24), e tumulo quattuor post annos (11) erulus fuisse dicitur (c. 27). Obsidio enim ad quinquennium pro-

matris
corpus
elevat.

Utriusque
vitae cur-
riculum.

E

Historiae
chronotaxis.

F

(1) Homo ceterum ignotus. — (2) Βουλίας. Proprium hoc vocabulum esse, non muneris aut dignitatis titulum, pluribus fortasse quam par erat ostendit ΒΑΣΙΛΑΪΕΥ, t. c., p. 219-20. — (3) Hodie Siliuri ad Propontidem, inter Rhaedestum et Constantinopolim. — (4) 27 mai 927. Vide I. B. BURY, ad GIBBON, *The History of the Decline and Fall of the Roman Empire*, t. VI (London, 1912), p. 140. — (5) Romanus I Lacapenus, 920-944. — (6) De situ montis Cyminae, lege Chr. ΛΟΠΑΡΕΥ, in Βοζαντινά Χρονικά, t. IV (1897), p. 362, et praesertim L. ΡΕΥΤ, in *Revue de l'Orient chrétien*, t. VII (1902), p. 588, annot. 11, ad vitam S. Michaelis Malini; cf. *Anal. Boll.*, t. XXV, p. 18, annot. 2. Existimat quidem vir doctissimus montem Cyminam esse hodiernum Dikmen-Dagh, qui ex edita planitie assurgit, in regione urbis Prusiadis ad Hypium, inter austrum et occidentem. Haud scio an tamen probabilius intellegi possit mons Kardyz-Iaila (sive At-Iaila), qui propius abest a Plusiade

(Uskubu-Kassaba) et praerupto saltuosoque aspectu aptius congruit cum hagiographorum descriptionibus; cf. R. LEONARD, *Paphlagonia* (Berlin, 1915), pp. 41, 43, cum tabula I. Neque obstat quod radices montis At-Iaila Gallo flumine non alluuntur; nam de Gallo fluvio non videntur testimonia satis constare; cf. F. CUMMONT, ap. PAULY-WISSOWA, t. VII, p. 674. — (7) Vide supra, p. 688, annot. 11. — (8) Coenobium M.B.V. τῆς Κορώνης; ait Gedeon situm fuisse οὐ μακρὰν τοῦ σημερινοῦ Σαλμά-τομβροῦν. *Loc. c.*, p. 295. — (9) Vide infra, num. 9, p. 691. — (10) BURY, t. c., p. 141, annot. 20; cf. Th. USPENSKIJ, *Летопись историко-этнологическаго Общества при И. Новороссійскомъ Университетѣ*, t. IV (= Византийское отдѣленіе, t. II, 1894), p. 123. — (11) Φασί... τὸν μὲν τοῦ Νικηφόρου νεκρὸν ὄστέα μόνα καὶ τινὰς ἀμμονίας διαγινώσκουσάαι ἔτη δ' ἄνω κελμενον. Nihil faciendū est codicum oscitantia in quibus legitur: ἔτει δέ, nam profecto certus numerus annorum hic additus fuit.

-ducta

A ducta est (c. 23), et ex ipsa rerum narratarum colligatione satis perlucet Nicephorum propius eius initio quam sine obiisse. Nempē depositus fuit in marmoreo tumulo, in quem deinde ipsa S. Maria honoris causa translata fuit (c. 27). Atqui haud facile credideris in civitate quae diuturnae iam oppugnationis angustias pateretur elegantis operis monumentum ne turmarchae quidem exstrui potuisse. Tandem Baanes Mariae filius, qui lenellus infans erat cum eius mater e vita cessit (c. 9), anno 927 graeci praesidii Selymbriae iam praefectus erat (c. 24). Praestat igitur eum non iuniorem facere quam disertā testimonia cogunt. Itaque omnibus perpensis indicis, viginti quinque anni per quos Maria in pristinis sepulcris iacuit retro computandi videntur inde ab anno 927 vel 928; unde colligitur mortem beatæ contigisse anno 903 vel 902, undecimo die post carnisprivium (1). Maria autem Bizyae con-sederat, uti diximus, paulo post precarium foedus pacis quod cum Symeone Bulgarorum rege sanc-tum creditur anno 893 (2). Illic cum advenit, iam ei natus erat Varadanus secundus filius, postquam Oresten primogenitum quinquennem amiserat. Quin immo e narrationis serie (c. 4-5) non sine probabili-tatis specie collegeris utrumque superstite Basilio imperatore obiisse. Sed quoquo modo se res habet, Maria Nicephoro nuptui iam data fuerit necesse est anno 886 vel etiam antea. Unde rursus maxima cum similitudine veri conici potest eam in Armenia natam esse et incolatū non origine Constantino-politanam dici (c. 24). Nisi enim pater eius ad aulam Basilii Macedonis advenisse creditur prope ipso die quo is regnum invaserit (24 sept. 867), intervallum temporis aegre et difficulter satis diduci poterit ut spatia aetatis sanctae Mariae capiat, qualia nobis narrata sunt. Reliqua nimis confuse fluctuant. Bizyam urbem, non anno 930-932 a Symeone († 927) captam fuisse, ut censuit Gedeon (3), sed paulo post annum 925, satis liquebat antequam id congestis argumentis ostendit Baslačev (4).

Vita ubi
C
et quando
litteris
mandata.

9. Vitam S. Mariae in Bizyae monasterio conscriptam fuisse tam evidens est ut probatione non egeat. Quam arguto testimonio illorum tem-porum notitiam compleat, eruditi viri luculenter iam exposuerunt (5). Ad sanctam ipsam quod attinet, prudenter dubitari non potest quin hagio-graphus illius historiam e sinceris needum per-turbatis fontibus repetiverit, etsi fortasse miracula stilo nonnihil floridiori persecutus est. Censet quidem Gedeon eum scripsisse aut exeunte saecu-lo X aut ineunte XI (6). Longius progressus Bas-

lačev (7) existimat Vitam litteris mandatam fuisse inter annos 934-967, quo tempore Hungari et Patzinacae crebris incursionibus Thraciam popu-labantur, et has esse gentes alienas, Christi gregem ferarum instar depraedantes, quibus sanc-tae Mariae laudator exitium internecionemque imprecatur (c. 33). Et re quidem vera, non uno loco hagiographus iis verbis utitur ac si beatæ mulieris ipse suppar aut etiam aequalis fuerit. Mariam vocat τὸ θαῦμα τῆς καθ' ἡμᾶς γενεᾶς (c. 1, 19) et θαῦμα τῆς νῦν γενεᾶς (c. 33). De Stephano, qui et Symeon, Mariae filio, loquitur ut de viro qui asceticum laborem nondum expleverit: τὸν ἀσκητικὸν ὃν εἴλετο καὶ ἔτι ἐξεργαζόμενος (c. 27), et qui sacerdotali munere etiam tum fun-gatur: πλοντεῖ γὰρ καὶ ἀκῶν τὸ τῆς ἱεροσύ-νης ἀξίωμα διὰ μόνην ὀποταγὴν τῷ ἐπιστατοῦν-τι καταπεισθεὶς (c. 31). Mortem eius non me-morat, eiusque virtutes exornans contortula qua-dam relicentia utitur, quasi decretorio iudicio nondum comprobatae sint: εἰ δὲ καὶ ὁ ἐνθεὶς Συ-μεὼν ἐκ τῶν πολλαχῶ τοῦ λόγον περὶ αὐτοῦ λεχθέντων τοῖς ἁγίοις συντάττοιτο, τοῖς θεοῖς ἀνδράσιν ὁ λόγος σκοπεῖν ἀρήρισιν (c. 31). Nihi-lo tamen secius indicia non desunt quae in contra-riam partem urgeri possint. Utiq̄ue nullum argu-mentum est quod S. Mariae corpus incorruptum permansisse dicitur χρόνον ἤδη συγχρῶν παρο-ληλοθότων a vigesimo quinto post illius obitum anno (c. 27). Verum in ipso ingressu narra-tionis ad nomen Basilii imperatoris haec annotan-tur: Βασίλειος οὐχ ὁ τῆς πορφύρας βλαστὸς, ἀλλ' ὁ Μακεδῶν, ὁ ἐξ ἱπποκόμου βασιλεὺς κατα-στάς, ὁ τὸν Μιχαὴλ ἐκείνον ἀπεκτονῶς (c. 2). Iam-vero Basilius II ὁ Βουλγαροκτόνος, quem certis-sime narrator excludere voluit, regnavit ab anno 976 ad 1025. Neque mentionis verba qua is Basilio Macedoni opponitur, satis apte quadrant in im-peratorem qui vixit e mundi theatro decesserit, nedum in eum qui hoc ipso tempore regnum obti-nuerit. Itaque plane manifestum est Vitam, qualis nunc in utroque codice Vaticano et Athonensi exhi-betur, dimidiato circiter saeculo XI, hoc saltem in loco interpolatam fuisse. Alibi quoque librariorum sive licentia sive negligentia se prodit. In quibusdam narratiunculis oratio videtur intercisā aut etiam mutila. Dum enim miracula pleraque cum vividā quadam et ornata stili ubertate ante oculos legentium quasi exponuntur, nonnulla contra tam frigide et icuene memorata sunt, ut vix dubitari possit quin his locis oratio fuerit e pleniore nar-ratione contracta.

(1) I. e., ritu graeco, post sexagesimam. Dies 16 februarii, cui Vita S. Mariae assignatur in codice Vaticano, ad hanc metam non accessit nisi annis 899 et 910, qui ambo hic excluduntur. — (2) De anno satis ceret non constat. Jireček dubitanter quidem conicit Symeonem non ante annum 893 regnum capessivisse. *Geschichte der Serben*, p. 197. Contra I. B. Bury asseveranter notat Symeonem anno 892 regem factum esse (ad GIBBON, t. c., p. 140). Cum eo consentire videtur A. Vassiliev, qui Graecorum cladem ad

Bulgarophygm et brevi postea consecutam pacem Byzantinorum cum Bulgaris refert ad an. 893. *Византия и Арабы*, t. II, Политическія отно-шенія Византии и Арабовъ за время Македонской династіи (Petropoli, 1902), p. 187-88. Criticam historiam regni Bulgarici, quam ab anno 1918-Serdicae (Sofia) edere coepit V. N. Zlatarski, nan-cisci non potuimus. — (3) *Ἐορτολόγιον*, p. 296. — (4) *Loc. c.*, p. 206-210. — (5) Vide praesertim BASLAČEV, *loc. c.*, p. 205-220. — (6) *Ἐορτολόγιον*, p. 87. — (7) P. 202-205.

AUCTORE
P. P.

E

F

A

D

VITA S. MARIAE IUNIORIS

E codicibus bibliothecae Vaticanae graeco 800 (= V) et laurae Athonensis Sancti Athanasii K. 821 (= L). Cf. Comm. praev. num. I.

Βίος¹ καὶ πολιτεία καὶ μερικὴ θανά-
του διήγησις τῆς μακαρίας καὶ αἰοιδί-
μου² Μαρίας τῆς νέας.

Ad sancti-
tatem
vocata
universitas
generis
humani.

1. Ἐπὶ μὲν τῶν ἐξωθεν ἀγώνων ἄνδρες μό-
νοι καλούμενοι ἀγωνίζονται καὶ τὴν ἰσχὺν τοῦ
σώματος ἐπιδεικνύονται, τὸ δὲ τῆς ἀρετῆς στά-
διον οὐκ ἀνδράσι μόνον, ἀλλὰ καὶ γυναῖξιν
ἠρέφεται, καὶ ὁ ἀβλοχέτης Θεὸς κοινὰ τὰ γέρα
καὶ τοὺς στεφάνους ἐκατέρω τῷ γένει φιλοτί-
μως ἀποχαρίζεται, καὶ οὔτε γένος, οὔτε τέ-
χην, οὔτε σώματος ἀσθένεια, οὔτε βίον διαίρεσις,
οὐκ ἄλλο οὐδὲν τοῖς βουλομένοις ἀγωνίζεσθαι
κώλυμα γίνεται· οὐδὲ γὰρ ἀνὴρ μὲν ἐνταῦθα

B παραλαμβάνεται, γυνὴ δὲ ἀφεται, οὐδὲ δεσπό-
της μὲν καὶ πλοῦσιος ἀξιος τοῦ ἀγῶνος κρι-
τεται, δοῦλος δὲ καὶ πένης ἀπόβλητός ἐστι καὶ
ἀνάξιος, οὐδὲ ὁ μὲν τέλειος τὴν ἡλικίαν καὶ εἰς
ἄνδρας ἴδη τελῶν ἐγκρίνεται, ὁ δὲ ἀτελής ἐτι
καὶ νήπιος ἀποδοκιμάζεται, οὐδὲ τοὺς μὲν τὸν
ἄζωγα βίον ἐλομένους ὁ ἀγωναθέτης δέχεται,
τοὺς δὲ τὸν τοῦ γάμου ζυγὸν ὑποδόντας οὐκ
ἀποδέχεται, ἀλλὰ πᾶν γένος καὶ ἀξίωμα καὶ
ἡλικία καὶ βίον εἶδη εἰς τὸν καλὸν τοῦτον ἀγῶ-
να κέκληται, βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ πάντες λαοί,
ἄρχοντες καὶ πάντες κριταὶ γῆς, νεανίσκοι καὶ
παρθέναι, προσβύτεροι μετὰ νεωτέρον. Οὕτω καὶ
τὴν μακαρίαν Μαρίαν, τὸ θαῦμα τῆς καθ' ἡμᾶς
γενεᾶς, ἦν ὁ λόγος ἡμῖν ὑπόθεσις ἐνεστήσατο,
καὶ γυναῖκα οὖσαν καὶ ἀνδρὶ συζευχθεῖσαν καὶ
τέκνα σχοῦσαν³ οὐδὲν οὐδαμῶς διεκώλυεν
ἐνδοκιμῆσαι παρὰ Θεῶ, οὐκ ἀσθένεια φύσεως,
οὐ τὰ τοῦ γάμου δυσχερεῖ, οὐ παιδοτροφίας
ἀνάγκη καὶ μέριμνα, ἀλλὰ ταῦτα μᾶλλον καὶ
ἀφορμὴν αὐτῆ ἔσχεν ἐνδοκιμῆσεως, καὶ ματαιά-
ζοντας ἔδειξεν καὶ προφάσεις πλάττοντας ἐν
ἁμαρτίαις τοὺς ταῦτα τε καὶ τὰ τοιαῦτα ἐμ-
πόδιον πρὸς ἀρετὴν εἶναι λέγοντας καὶ νομί-
ζοντας. Ἄλλ' ἄνωθεν τὰ τῆς μακαρίας διηγη-
τέον ὡς οἶόν τε.

Psalm. 148,
11-12.

Psalm.
140, 4.

Sanctae
Mariae
gens et
patria.

2. Ἐίχε μὲν τὰ σκήπτρα τῆς βασιλείας Βα-
σιλείος (1) οὗτος ὁ τῆς πορφύρας βλαστός, ἀλλ' ὁ
Μακεδὼν, ὁ ἐξ ἱπποκόμου βασιλεὺς καταστάς,
ὁ τὸν Μιχαὴλ (2) ἐκείνον ἀπεκτονὸς⁴, ἐφ' οὗ τὰ
μὲν τῶν εἰκονομάχων ἐπαθῆ φρονήματα, τὰ
δὲ τῆς ὀρθοδοξίας ἀναβάλλειν ἤρξατο δόγματα,
ὃν Θεοφίλου μὲν τοῦ ἐστᾶτου ἐν εἰκονομάχοις
νῖδον ἡ ἱστορία παρέδωκεν, ἡ δὲ τοῦ οἴνου
πλείων πόσις κομφοδεῖσθαι πεποίηκε, τὸν « με-
θύοντα » (3) καλεῖσθαι τοῦτον παρασκευάσασα.
Αὐτὸν δὲ οὖν τοῦτον ἀνελὼν ὁ Βασιλεὺς, εἰς

ἐαυτὸν τὴν βασιλείαν μετέστησε. Τοῦτον δὲ
βασιλεύοντος, ἐγένετό τις αὐτῶν κατὰ τὴν
μεγάλην Ἀρμενίαν μέγα δυναμένον εἰς τὴν
μεγάλην Κωνσταντίνου πόλιν⁵ ἔλθειν καὶ τοῦ-
τω δὴ προσελθεῖν τῷ βασιλεὶ Βασιλείῳ· ὁ δὲ
τοὺς ἄνδρας ἀσμένως ἐδέξατο καὶ δώροισι ἡμεί-
ψατο καὶ ἀξιώμασι ἔψωσε καὶ ταῖς πρώταις
τιμαῖς ἐδοξάσθη. Ἐκείνον οὖν εἰς καὶ ὁ τῆς
σεμνῆς Μαρίας πατὴρ ἐγνωρίζετο. Τοῦτω⁶
δύο μὲν υἱοί, τρεῖς δὲ θυγατέρες ἐγένοντο⁷, ὃν
αἱ μὲν δύο ἀνδράσιν, ἐτι περιόντος τοῦ πατρὸς,
ἐξεδόθησαν, ἡ δὲ παρ' ἡμῶν ἐδημιουργημένη
Μαρία ὑστάτη τῶν παίδων οὖσα, τοῦ τεκόντος
ἀποθανόντος, παρὰ τῆ μητρὶ κατελήφθη καὶ ταῦ-
τη συνόκει καὶ παρ' αὐτῆς ἀνήγετο. Τῷ γε
μὴν τῆς ἀδελφῆς Μαρίας — Βάρδα δὲ ἐκει-
νος ὁ Βρατζῆς (4) ὀνομάζετο — προσάστειον
ἦν κατὰ τὴν ἐν Θράκῃ Μεσήγγην (5), ὅπερ ἐξ
ἐκείνου εἰσέτι καὶ νῦν τοῦ Βρατζῆ ἐπιλέγεται.
Εἰς τοῦτο οὖν τὸ κτησίδιον πλεισταίας ἐξιόν-
τι τῷ Βάρδα, συνήθης καὶ φίλος Νικηφόρος τις⁸
δρογγάριος (6) γίνεται, ἐκ χωρίου τινὸς ὀρ-
μώμενος, ὁ τὰς Καμάρας ἐπονομάζουσι. Τῷ
δὲ χρόνῳ στανεξανομένης αὐτοῖς τῆς φιλίας
καὶ προσιότητος ἐπὶ τὸ μεῖζον, ἐπισφίγγειν αὐ-
τὴν ἐτι μᾶλλον ὁ Βάρδας ἠπέριετο⁹, καὶ δεσ-
μὸν ἐπενοίει στερεὸν τε καὶ ἀρραγῆ. Οὐμῶν
οὖν ποτε τῷ Νικηφόρῳ· « Ἐπειδή, (φησὶν)
φίλτατέ μοι ἀνδρῶν, οὕτως ἐκ συνηθείας
ἀλλήλοις συνεκοιμήμεν τε καὶ συνεδέθημεν,
δίκαιον ἡγήμαι τὸν δεσμὸν τοῦτον τῆς ἀγάπης
βιαιότερον θῆναι καὶ τελεώτερον καὶ τὰ τῆς
ἀγκιστείας τοῦτω προσθεῖναι ἄμματα, ἵνα δι-
πλῆ συνδεσμώμεθα, μετὰ τῆς συνηθείας προ-
σλαβόντες καὶ τὴν συγγένειαν. » Εἶτα καὶ οὕ-
τως αὐτῷ καταλέγειν ἄρχεται· « Ἔστι τῆ ἐμῇ
F συζύγῳ ἀδελφῆ παρθένος, καὶ ἡ παρθένος σφό-
δρα καλή, οὐ μόνον καλὴ τὴν ὄψιν, ἀλλὰ καὶ τὴν
νοχὴν, ὡς ἀντιλάμπει· τὸ ἔσωθεν κάλλος τῷ
κάλει τοῦ σώματος. Ταῦτην, εἰ δοκεῖ καὶ
Θεῶ, λῆψαι σεαυτῷ εἰς γυναῖκα, κἀντεῦθεν
λοιπὸν ἄλλον τὴν ἀγάπην τηρήσωμεν, ἐμοὶ
δὲ μελήσῃ, ὅπως ἡ μήτηρ τῆς κόρης πεισθήσεται
καὶ τὸν γάμον τῆς θυγατρὸς κατανεύσει. »
Ἔχεται τὸν λόγον ἠδέως ὁ Νικηφόρος, καὶ
μηδὲν μελήσαντες τῆς Κωνσταντίνου καταλαμ-
βάνουσι καὶ εἰς λόγους ἔρχονται τῆ μητρὶ τῆς
κόρης περὶ τοῦ πράγματος· ἡ δὲ πειθεταὶ καὶ
τὴν θυγατέρα τῷ Νικηφόρῳ συζεύγνυσαι, καὶ
οὕτως ἡ καλλίστη Μαρία οἶκαδε ἐξιόντι τῷ
ἀνδρὶ συνέεται.

Nicephoro
collocatur.

Lemma. — ¹ μὴν φερνοαρίω ἰς' λόγος μα-
βίος V. — ² καὶ μακαρίας add. L.

1. — ¹ (καὶ τέκνα σχ.) om. L.

2. — ¹ ἀποκτείνω L. — ² Κωνσταντινούπολιν L.

(1) Vide Alb. Vogt, *Basile Ier empereur de Byzance (867-886), et la civilisation byzantine à la fin du IXe siècle*, Paris, 1908. — (2) Michael III, « Ebrsius » (842-867). — (3) Theophilus imperator (829-842), S. Theodorae maritus. De

— ³ οὕτων L. omisa a rubricatore prima littera. —

⁴ corr., prius ἐγένετο. — ⁵ τις Νικηφόρος L. —

⁶ ἐπειγετο L. — ⁷ ἀντιλάμπει L.

Theophilo eiusque filio Michaele Passio S Constantini Hiberi c. 2; supra, p. 555. — (4) Vide Comm. praev. num. 3, supra, p. 688. — (5) Ibid., annot. 8. — (6) Ibid., annot. 11.

3.

Eius laudes domesticae.

3. Ἐπει δὲ οὔτε μύρον ἔστι λαθεῖν κινούμενον, κἄν ὅτι μάλιστα κρύπτηται — κηρύττει γὰρ ἡ εὐδοκία αὐτό, — οὔτε ἀρετὴν ἐνεργουμένην — τὰ γὰρ ἔργα ταύτην μνημόσιν, — οὐκ ἔλαθεν οὐδὲ ἡ σεμνοτάτη γυναικῶν αὐτὴ τῷ πνεύματι ζέουσα καὶ τῷ κυρίῳ δουλεύουσα. Ταῦτά τοι καὶ θαῦμα τοῖς περιοικοῖσιν ἐτύγχανε καὶ ἐν τοῖς ἀπάντων ἔκειτο στόμασιν· οἷα γὰρ αὐτῆς¹ τὰ σεμνολογήματα εἰκῶν ἦν τῆς παρότητας, στήλη τῆς σωφροσύνης, φιλοθείας ὑπόδειγμα, τύπος ἐλεημοσύνης, τῆς εἰς πάντα εὐλαβείας παρόδειγμα, οὐκ εἶδὲ τις ταύτην ὀργιζομένην εἰκῆ, οὐ θεραπευοῦσαν ἐκτείνασαν μύστιγας, οὐ φθελγασμένην ὕβριστικῶς· ἀγαπητὰ σφόδρα τὰ θεῖα ἠγεῖτο σκηνώματα, ὡς δύνασθαι μετὰ τοῦ Δαυὶδ αὐτὴν λέγειν· «Κόριε, ἠγάπησα² ἐσπρέπειαν οἴκου σου καὶ τόπον σκηνώματος δόξης σου.» Οὐκ ἠρέχετό ποτε τιμωρὸν ἢ κενὸν ἀποπέμψαι τὸν οὐτισοῦν τῶν ἀναγκαίων δεόμενον, ἀλλ' ἀπῆλθεν ὁ προσῶν, λαβὼν ἄνευ βουλήτο· τοὺς ἱερεῖς ὡς Θεοῦ λειτουργοὺς καὶ ταμίαις φρικτῶν καὶ μεγάλων μυστηρίων ὑπερβαλλόντως ἔτιμα, τοὺς μοναχοὺς ὡς πατέρας ἑώρα καὶ ἐπὶ πᾶσι τὸ καλὸν χρώμα τῆς αἰδοῦς εἶχεν αὐτῆ ἐπανθοῦν. Ἐὼ λέγειν τὴν ἀγαθὴν οἰκουρίαν, τὴν φιλεργίαν, τὸ περὶ τὴν ἐσθῆτα λιτὸν καὶ ἀπέριττον, τὸ περὶ τὴν τράπεζαν ἐγκρατέως, τὰ ἄλλα, οἷς ἐκείνη ἀνεπιτηδεύτως ἐκέχρητο³. Ἄλλὰ πῶς ἂν παρέλοιμι τὴν⁴ περὶ τοὺς θεοῦ ναοὺς σπουδὴν; πῶς ἂν παραδοράοιμι τὸν σύντονον δρομόν; πῶς ἂν σιγήσαιμι τὸ περὶ τὰς εἰς Θεὸν⁵ ἠμνοφῶδίας ἐμμελεῖς καὶ νηφάλιον; Οὐκ ἦν αὐτῆ ἐν τῇ οἰκίᾳ οἶκος εὐκλήριος, ἀλλ' εἰς τὴν καθολικὴν τῆς κόμης ἐκκλησίαν ἐσπέρας καὶ πρωὶ πατὰ τὸν καιρὸν ἐβάδιζεν τῆς συνάξεως· καὶ τὴν προθυμίαν οὐδὲν ἐξέλιπεν, οὐκ ἀερός ἀταξία, οὐ μεταβολὴ τῶν ὥρων, οὐ θέρος θεομότης, οὐ χειμῶνος ψυχρότης, οὐκ ὄμβρος, οὐ νιφετός, οὐ τὸ τῆς ὁδοῦ διάστημα ὑπὲρ τὸ στάδιον ἦν, οὐ ποταμὸς ἐφ' ἐκάστης διαβανόμενος· πρὸς γὰρ τοῖς ἄλλοις οὐκ ἦν οὐδ' ἀβροχὴ ποδὶ πορεύεσθαι⁶, ἀλλὰ δι' ὕδατος ἔδει διέρχεσθαι. Ἐπ' οὐδενὶ γόνι τούτων ἀπάντων ἢ τὴν ψυχὴν ἀνδρείαν ἐν γυναικίῳ τῷ σώματι φέρουσα κατεμυλακίσθη ποτέ, ὡς ἀπολειφθῆναι τῆς τοιαύτης ἀγαθῆς πορείας, εἰ μὴ νόσος σφοδρὰ διεκώλωνεν. Ἐν μέντοι τῇ ἐκκλησίᾳ σχολάζουσα, οὐκ ἀπλῶς ἀφοσιούται τὴν ἀφιξίω, μέρος δὲ τὴν κρυφῆ ἀπολαμβάνουσα τοῦ ναοῦ, οὐ πρότερον ἐπαύετο γόνυ κλίνουσα, ἕως συγχροῖς τοῖς ἰδρώσιν ἐπὶ τὴν γῆν φερομένοις ἠλέγγετο κάμνουσα. Ὅτι μὲν οὖν σφόδρα φιλόθεος ἦν ἡ μακαρία, δυνατὸν ἐντεθῆεν τεκμῆρασθαι· ὅτι δὲ καὶ περὶ τοὺς ὁμογενεῖς συμπαιθῆς καὶ φιλόανθρωπος ἐχηρημάτισε, παρα-

στήσει τὸ⁷ νῦν ὀρθησόμενον. Ἦκέ ποτε ὁ τοὺς δημοσίους εἰσπραττόμενος φόρος — διοικητὴν (1) οἶδε τοῦτον καλεῖν ἢ συνήθεια — καὶ τοὺς τὴν κόμην οἰκοῦντας κατεῖχε, καὶ εἰς φυλακὴν ἐν στρέβλαις παρεδίδου μὴ ἔχοντας⁸ ἀποδοῦναι τὸ ἀπαιτούμενον. Τί οὖν ἡ φιλοικτος ἐκείνη ψυχὴ; Ἐπαθὲ τι πρὸς τὴν ἀκοήν, οὐκ ἔφερον οὕτω πάσχειν κακῶς τοὺς τῆς κόμης οἰκήτορας, ἀπειδε πρὸς τὴν ἐαυτῆς οὐσίαν, χρυσίον ἐξήτει πρὸς ἐλευθερίαν τοῖς πάσχουσιν, οὐκ εὗρισκε τοῦτο παρ' ἐαυτῆς, φίλοι κηρώσαν αὐτῆ τὸ ζητούμενον, καὶ λαβοῦσα τὸ δάνειον, πέμπει διὰ τινος ἀνθρώπου χρηστοῦ τῷ εἰσπραττόντι καὶ τοὺς δεσμώτας ἐκλύεται· οἱ δὲ τῆς εἰρηκτῆς ἀπολυθέντες οὐκ ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἕκαστος, ἀλλ' ἐπὶ τὴν ὄνυσαμένην ἅπαντες ἔρχονται χαίροντες, εὐφημοῦντες, τὴν εὐεργεσίαν κηρύττοντες. Τοῦτο μὲν δὴ τοιοῦτον ἦν⁹ ἐκ πολλῶν καὶ ἀντὶ πολλῶν ἔν ἐν ἀρχαῖς φιλανθρωπίας τεκμήριον. Τί δὲ¹⁰ ἐν τοῖς περιστατικοῖς καὶ τοῖς πειρασμοῖς; Πότερον ἀγεννῶς κατέπιπτε¹¹ καὶ ἐμαλακίζετο, ἢ τὸναντίον¹² γενναίως ἔφερε καὶ ἠνδρίζετο; ἢ πάντως οὐκ ἦν εἶδος ἀφιλόσοφον εὐρεῖν ἐν αὐτῇ, οὐδ' ἐν ταῖς συμφοραῖς ἐλέγχεσθαι τὴν φιλόθειον; δηλώσει δὲ τὰ ἐξῆς.

4. Τοῦ γάμου καρπὸς αὐτῆ παιδίον ἄρρεν ἐγένετο καὶ τὸ βρέφος Ὀρέστην ὠνόμασεν· πέμπτον δὲ τῆς ἡλικίας ὁ παῖς εἶχεν ἔτος καὶ τῆ τοῦ θανάτου δροπᾶν ἄωρος θερίζεται. Οἱ μὲν οὖν ἄλλοι ἔκλειον ἀπαράκλητα καὶ ἀτάκτως ἐκόπτοντο· ἡ δὲ, μήτηρ ἦν, ἐστρέφετο μὲν¹ ὡς εἰκὸς τὰ σπλάγγνα καὶ ἐσπαράττειτο, ἔμενε δὲ καθ' ἐαυτὴν στενάζουσα καὶ εἰς φανερά ἐξέπιπτε δάκρυα, οὐ μὴν καὶ ἄσεμνόν τι ἐπεδείξατο, οὐ τὴν κόμην ἐσπάρειεν, οὐ τὰς παρειὰς ταῖς χερσὶν ἤσχυεν, οὐ τὸν χιτῶνα διέροηξεν, οὐ κόνιν τῆς κεφαλῆς κατεχέατο, οὐ βλάσφημον ῥῆμα προήκατο, ἀλλὰ μικροῦ τὴν φῶσιν ἐνίκησε, καὶ ὅσον δεῖξει ὅτι μήτηρ ἐστὶ τοσοῦτον ἐπιδακρυόουσα, εὐχαριστοῦσα ἦν² τῷ ταμίᾳ τῶν ἡμετέρων ψυχῶν, καὶ ἡρεμία³ φωνῆ καὶ καθεστῶσῃ τῇ διανοίᾳ τὰ τοῦ Ἰωβ μεγαλοψύχως ἐφθέγγετο· «Ὁ κύριος ἔδωκεν, ὁ κύριος ἀφείλετο· ὡς τῷ κυρίῳ ἔδοξεν, οὕτω καὶ ἐγένετο· εἴη τὸ ὄνομα κυρίου εὐλογημένον εἰς τοὺς αἰῶνας.» Οὕτω μὲν ὑπομονῆς καὶ εὐχαριστίας ἔφερε τὰ συμπίπτοντα· εἰ γὰρ μονογενοῦς υἱοῦ τελευτῆν οὕτω γενναίως ἐδέξατο, τί τῶν ἄλλως ἀλγεονόντων⁴ οὐκ ἂν εὐχερῶς καὶ μετρίως ἤνεγκε;

5. Τί τὸ μετὰ τοῦτο; Δεύτερον ἔσχεν υἱὸν ἡ Μαρία, καὶ τοῦτον Βαρδάνην (2) ὠνόμασεν· εἶτα τὴν ἐπὶ Βιζύης (3) ἐστείλατο, καὶ ἡ αἰτία τῆς μετοικίας τοιαύτη ἦν. Μετὰ τὸν αὐτοκράτορα Βασίλειον Λέων ὁ Σοφὸς καὶ Ἀλέξαν-

VITA

misericoor-
dia in
pauperes.

Psalms.25.8.

B

E

pietas.

Filioli
primoge-
niti
funus

invicto
animo
tolerat.

Iob, 1, 21.

Bizyam
migrat,

3. —¹ αὐτοῖς L. —² ἠγάπησα κόριε V. —³ (τὰ ἄλλα - ἐκέχρητο) bis scripserat V. —⁴ τὴν om. L. —⁵ (εἰς Θεὸν) Θεοῦ L. —⁶ πορεύεσθαι V, item infra ἐπάβητο. —⁷ τὸν L. —⁸ ἔχοντας V, L. —⁹ ἐν V. —

¹⁰ dat V non male. —¹¹ κατέπιπτον L. —¹² τὸναντίως L.

4. —¹ στρέφομένη L. —² οὖν L. —³ ἡρεμία V, ἡρεμία L. —⁴ ἀλγεονόντων L.

(1) Cum diucitin, quod latine dispositor Siciliae dicitur. Ep. Hadriani papae ad Carolum Magnum, ed. W. GUNDLACH, M.G., Epist. t. III, p. 616; spaliarios duos cum diucitin Siciliae, id., ibid., p. 617. Horum igitur «dispositorum» erat vectigalibus colligendis prospicere (Leo VI, Novella 61, ed. C. E. ZACHARIAE a LINGENTHAL,

Ius Graeco-Romanum, t. III, Lipsiae, 1857, p. 157). Isti tamen non solebant ipsi per se a tributariis aes exigere sed per administratos suos, qui παράτορες dicebantur. Vide I. B. BURY, The Imperial Administrative System, p. 89.—(2) Vide Comm. praev. num. 3, supra, p. 688.—(3) Ibid., p. 689, annot. 1.

-δρος

ΝΥΤΑ

δρος (1) οί τούτων παίδες τήν ἀρχήν διεδέξαντο · ὁ δὲ τῶν Βουλγάρων ἀρχὸν Συμεὸν χριστιανοῦ μὲν φέρον προσηγορίαν, ἀνὴρ δὲ χρηματίζων αἰμάτων τέλειος, ἐπιστρατεύει τρικαῦτα Ῥωμαίοις καὶ πόλιν φόνον ἐργάζεται. Τότε¹ τούτων ὁ τῆς Μαρίας ἀνὴρ Νικηφόρος ἀριστεύει τοῖς Βουλγάροις μαχόμενος καὶ ψήφω τῶν κρατούντων εἰς τὴν τῆς Βιζύης τοῦρμαν ἐκπέμπεται, καὶ δὴ τὴν πόλιν ταύτην σὺν γυναικὶ² καὶ τέκνοις (2) καταλαμβάνει. Ἐνταῦθα ἡ Μαρία τὸν μὲν τόπον ἡμίφην ἀπὸ κόμης εἰς πόλιν μετελθοῦσα, τὸν δὲ τρόπον οὐκ ἠμίφην, ἀλλὰ τῆς ἰδίας προθέσεως εἶχετο · χήρῃς τε γὰρ³ καὶ ὄρφανοῖς ἐπήρκει καὶ μοναχοῖς, τοῖς τε ἐν σχολαίοις καὶ τοῖς ἐν οἰκίαις ἐκείνης ἐγκλείουσιν ἐχροῖται τὰ πρὸς τὴν χρείαν · ἱερεῖ⁴ δὲ τινι συνήθει χρωμένη, διὰ τούτου τῆς ἐκκοσμίας τῶν πέριξ ναῶν ἐπεμέλετο. Ἐν μέντοι τοῦτο μόνον ἠλλοίωσεν, ὅτι μικρὴν τὴν ἐκκλησίαν ἐφ' ἑκάστης ὡς πρότερον κατελάμβανεν, ἀλλ' οἴκοι τὰς προσευχὰς ἐποιεῖτο τῇ τῆς θεομήτορος εἰκόνι προσκλιπτοῦσα καὶ τὰς καταλήλους φθὰς προσάδουσα μετὰ καὶ τῆς βίβλου τῶν ψαλμῶν · καὶ ταύτην γὰρ καλῶς ἠκριβώσατο · τὴν γε μὴν ἠλλοίωσεν ταύτην⁵ οὐδ' ἄρα οὐκ οὐδ' ὅπως εἰργάσατο, ἀλλὰ σφόδρον αἰδῶς καὶ τὸ μὴ βούλεσθαι ὡς ἐν πόλει πολυανθρώπων πᾶσιν ἀκριβῶς δοῦσθαι, ξένοις τε καὶ αὐτόχθοις. Τοῦτο μὲν οὖν⁶ ὡς μόνον καινοτομηθὲν ἐπεσημειώθη, τὰ δ' ἄλλα⁷ ὡς περὶ σιωπῆς τις ἀλληλωνχοῦμενα, τὴν ἀριμονίαν ἀκριβῶς ἐσωζεν. Ἦκουσεν ἡ αἰδέσιμος τῆς τοῦ σωτήρος φωνῆς · «Μὴ καταφρονήσητε ἐνὸς τῶν μικρῶν τούτων,» καὶ τοὺς ἐκείνων ἀγγέλους τῆς περὶ αὐτοῦς κηδεμονίας ἔχειν ἠπείχετο μάτρωρα. Ἀμέλει κἂν οἰκέτης⁸ προσήλθεν ἀλλότριος ἢ τι, χροῖμα δεσποτικὸν ἀπολωλεκὸς ἢ σκεῦος συντριμῆς, ἐλάμβανεν ὅπερ ἀπέλεσε καὶ πρὸς τὸν οἶκον⁹ δεσπότην ἐπανήει χαίρων, οὐ πληγὰς τινος δεδοικὸς οὐδὲ μίστιγας. Καὶ θεράπωντας δὲ καὶ θεραπευτὰς τὰς ἐκείνης <οὐχ¹⁰> ὡς δούλους εἶρα, καὶ ὡς οἰκίαν μελῶν ἐφέεδετο, σφῶς ἐκείνην κρινούσα πάντα τὰ ἐκ Θεοῦ καὶ τὴν ὁμοτιμίαν λογιζομένη τῆς φύσεως καὶ δ, τι περὶ οὐα καὶ χροσὶν ἢ ποσὶ τοῖς δούλοις κερχόμεθα καὶ τὰς ἐντελεῖς μάλιστα καὶ δυνατωχεστέρως διακονίας αὐτοὶ πολλὰκις ἠρεμοῦντες δι' ἐκείνων ἀνόμεν · διὰ ταῦτα καὶ μαστίζειν οὐκ ἠθέλεν, καὶ τρέφειν καὶ θάλπειν ἔσπευδε¹¹ · τοῖς γε μὴν ἐπιδημοῦσι τῶν ξένων οὐκ ἐπιζυγοῦσθαι τὰς θύρας ἐκέλευεν, ἀλλ' ἀναπεπταμένως αὐτοὺς ἐπεδέχετο, καὶ δαυιλῶς δεξιονμένην χαίροντας ἐξέπεμπε. Καὶ μοναχοὶ δὲ ἐκ παρῆλων, βαβαὶ τῆς τιμῆς, βαβαὶ τῆς φιλοφροσύνης · ὡς ἀγγέλους Θεοῦ ἄσθεν κατιόντας, ἐδλογίαν κομίζοντας, οὐράνια δῶρα φέροντας οὕτως ἐδέχετο, οὕτως ἐτίμα, οὕτως ἀσμένως ἠσπάζετο. Ἀλλὰ τοιαύτη μὲν περὶ τοῦς ἄλλους ἐδεδάντο · αὐτὴ δὲ ἀτημελῶς εἶχε περὶ ἐαυτὴν καὶ κόσμον μὲν ἠγείτο τὴν ἀκοσ-

ubi virtutibus omnibus clarescit.

B

Matth. 18, 10.

C

μίαν, τὸ δὲ κομίσθαι χροσὶν ἢ ἱματισμῷ D κατὰ τὴν μεγάλην τοῦ θεοῦ Παύλον παραίτησιν 1 Tim. 2, 9. ἀπεπέμπτο, τῇ ψυχῇ δὲ τὰ χροσὶα καὶ τοὺς διαφανεῖς καὶ τιμίους λίθους καὶ τὰς λαμπρὰς ἐσθήτας διὰ τῆς τῶν πενήτων χειρὸς παρετίθετο · ὅσα γὰρ εἰς κλήρον αὐτῇ προσήρμοσε, πάντα τοῖς ἄνω θησαυροῖς ἐναπέθετο, μηδὲν τοῖς τέκνοις καταλιποῦσα · τῶν γε μὴν τοῦ ἀνδρὸς οὐκ ἤφατο τί ποτε, ἵνα μὴ τὰ κατ' αὐτὴν ἐκπύστα γένηται καὶ ὡς εἰκὴ σπαθῶσαν αὐτὴν αἰτιάσθαι καὶ ταραχῆς ἐμπλήρη τὸν οἶκον. Τὰ δὲ περὶ τὴν διαίταν, εἰ μὲν παρῆ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς¹², τὰς τεσσαρακοστὰς μόνον αὐτῇ ἐνήστευεν · εἰ δὲ στρατενόμενος ἀπεδήμει, καὶ τὸν ἄλλον ἅπαντα καιρὸν κροσφαγίας ἀπέχετο, προσάσει μὲν διὰ τὴν τοῦ ἀνδρὸς ἀποθμίαν, τῇ δ' ἀληθείᾳ διὰ τὸ τῆς νηστείας ὀφέλιμον. Πρὸς μέντοι τὸν οἶνον καὶ φάσι πως διεβέβλητο κατὰ τινα τοῦ σώματος κροσὶν καὶ ἰδιότητα, ὡς νησιόθεν αὐτοῦ μὴ γέσασθαι.

6. Ταῦτα τῆς μακαρίας τὰ κατορθώματα · ἄλλα τῆς θαυμασίας ἐκείνης τὰ προσηύματα, ἐφ' οἷς οἱ μὲν ἀκούοντες ἢ ὁρῶντες ἐξίσταντο, ὁ δὲ Θεὸς ἐδοξάζετο. Τελευτήσαντος δὲ αὐτῆ καὶ τοῦ δευτέρου παιδός, φέροι μὲν ἐχρηστώτος τὸ πάθος · οὐ πολλὸς δὲ καιρὸς παρήλθε, καὶ συλλαμβάνει πάλιν καὶ τίθει διδόμενος, καὶ τι ξένον ἐθῶς περὶ τοὺς τεχνήντας ἐρένετο. Ὁ μὲν γὰρ πρωτότοκος, ὁ καὶ Βαάνης (2) κληθεῖς, ἀπὸ τοῦ δεξιῶ ὄμων οἶα τινα ζώνην εἰς τὴν ἀριστερὰν πλευρὰν διατείνουσαν εἶχε κατὰ διάμετρον · ὁ δὲ μετ' αὐτὸν τεχνεῖς, Στέφανος δὲ ὀνομασθεῖς, ἀπὸ κερφαλῆς μέχρους ὄσφρος διάζωμά τι περιεβέβλητο κατακλίθειον. Ἐδόκει δὲ ταῦτα τῷ πατρὶ καὶ τῇ μητρὶ οὐκ ἀσύμβολα, καὶ διεπόρουν τί ἄρα καὶ βούλεται τὰ ὀρώμενα. Ἡ μὲν οὖν μήτηρ τὸν μὲν στρατιώτην, τὸν δὲ μοναχὸν ἔσειθαι προηγόρευσεν · ὁ δὲ πατὴρ τὸν μὲν πρωτότοκον καὶ αὐτὸς εἰς στρατιώτην ἐγκαταλέγει ἔφησε βούλεσθαι, τὸν δ' ἕτερον γραμματιστῆ παραδοῦναι καὶ τὰ εἰς λόγους δεξιῶν ἐργασομένον¹ τοῖς περὶ τὰ βασίλεια τρεφομένοις ἐναριθμῶν ἐλεγεν. Ἡ δὲ μακαρία ταῦτα μὲν εἶπεν · «Ὡς ἂν οἰκονομῆση Θεός, ἀγοῖτο · ἐγὼ μὲντοι τὴν ὀσπετέρως ἐσομένην ἔκβασις ἐπ' αὐτοῖς, οὐκ ἂν θεασαίμην · ἀπελευσόμεναι γὰρ, οἶμαι, ἐντεῦθεν πρὶν ἢ ταῦτα γενέσθαι.» Ὅτι δὲ κατὰ τὴν ἐκείνης ἐξέβη πρόρρησιν καὶ ὁ μὲν τῶν παιδῶν ἐς² στρατιώτην, ὁ δὲ ἐς³ μοναχὸς παρήγγειλε, προῖον ὁ λόγος δηλώσει.

7. Ταύτης μὲν τῆς οὕτω βιοσῆς τὸν τρόπον καὶ οὕτω παρὰ πάντων ἐπαινουμένης, ὁ τὸν Ἰωβ μὲν πρότερον⁴, τὸν δὲ Πέτρον⁵ ἐξαιτησάμενος ὄσπερον, ὁ τὴν ἡμετέραν πτέρην τερῶν καὶ τῆς ἐν βίῳ πορείας τὸ τέλος ἐπιτηρῶν μάλιστα, ἐξαιτεῖται καὶ τὴν μακαλίαν, ὡς εἶπκε, καὶ ζητεῖ τὴν κατὰ Θεὸν αὐτῆς πολιτείαν ὑποσκελίσαι καὶ περιτρέφαι τὰ διαβήματα καὶ τὴν κατευθυνομένην ταράζει τρέ-

Altero filio orbata,

gemellos parit

ominosa nota signatos.

Supremo diaboli conatu Gen. 3, 15.

5. —¹ ὅτε V omisso τ a rubricatore. —² γυναιξί L. —³ om. L. —⁴ ἱερεῖς L. —⁵ (ταύτην - ταύτην) om. L. —⁶ om. L. —⁷ ἄλλα V. —⁸ ἰκέτης L. —

9 om. L. —¹⁰ om. V, L. —¹¹ ἤθελεν L. —¹² L. om. V. 6. —¹ ἐργασάμενος V. —² εἰς L. 7. —¹ πρότερον μὲν L. —² (τ. δ. H.) om. L.

(1) Leo VI, cognomento Sapiens (886-911), et Alexander, qui nomine magis quam re fratri suo primum in regno consociatus (886-904), Leo-

ni superstes, Constantini eius filii brevi tempore (911-912) tutor fuit. — (2) Vide Comm. praev. num. 3, supra, p. 689, annot. 2.— (3) Ibid., p. 688.

-βον.

A βοη. Καὶ δὴ τοιοῦτόν τινα τελευταῖον πειρασ-
μὸν τῆ σεμνοτάτῃ γυναικῶν ἐπιφέρει, ἐφ' ᾧ
καὶ τὸν βίον καταλείπει καὶ πρὸς τὴν ἀγῆρω
ζωὴν μετατίθεται. Ἀλλὰ μοι σκοπεῖτε τὴν
κακοφυλίαν τοῦ πειραστοῦ καὶ δεινότητα καὶ
δπως τὸν μείζονα πειρασμὸν καὶ ἀφόρητον οὐκ
ἐν ἀρχῇ, ἀλλ' ἐπὶ τῷ τέλει προσήγαγεν· οὗτος
γὰρ ὁ τρόπος τῆς ἐκείνου τέχνης καὶ μεθοδείας
τὰς δοιμντέρας πείρας καὶ ἰσχυροτέρας³ ἐν
ἐσχάτοις ταμεινέσθαι καὶ μετὰ πάσης ἐπάγειν
μηχανουργίας, ἵν' ὅταν ἀπονήσῃ τοῖς προλαβοῦσι
τεχνάσμασι, ἐπαγαγὼν μετὰ ταῦτα τὸ κραταιό-
τερον, ἡττήσῃ καὶ παρῆσθησται. Ὁ μὲν οὖν
τοιοῦτός ἐστι καὶ οὐδέποτε τῆς ἐαυτοῦ ἐπιλή-
σεται πανουργίας· ὁ δὲ τῶν δυνάμεων κύριος
οἶδε τοὺς ἐαυτοῦ καὶ πατεῖν αὐτὸς ποιεῖ ἐπὶ
πάσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἔχθροῦ, ὅλην αὐτὴν
τιθεὶς τοῖς ἐνδυναμωμένοις ἐν τῷ κράτει τῆς
ἰσχύος αὐτοῦ· καὶ τὸ θαυμάσιον, ὅτι καὶ γυ-
ναῖκες ἀπαλαί τὸν ἐγκαυχόμενον νικᾷ⁴ τὴν
ἐπ' οὐρανὸν διαπαίζουσιν. Ὅσπερ οὖν καὶ
ἡ τελεία αὕτη περιστερᾷ, ἣ ὅλη ἀγομένη τῷ
πνεύματι, ἐν ᾧ καὶ τοὺς βρόχους ὑπερτίσσα
τοῦ ποτηροῦ, οὐ συνελήφθη τῷ πειρασμῷ· ὁ
δὲ ἦν ἡ⁵ βαρυνάτη συγκοφαντία, ἣ καὶ ἄνδρας
ταπεινοῦσα κατὰ τὴν παροιμίαν, ἣν οὐδὲ ὁ
πολύτλας Ἰωβ μετρίως ἠνεγκεν, εἰ καὶ μὴ ἐπὶ
τοῖς αὐτοῖς ἢ συγκοφαντία. Τίνας δὲ καὶ οἱ
πλέξαντες; Οὐκ ἄλλοι, ἀλλ' ἀδελφοὶ τοῦ τῆς
Μαρίας ἀνδρός, — Ἐλένη καὶ Ἀλέξιος⁶ αὐτῶν
τὰ ὀνόματα — οὗτοι τὴν σώφρονα πρὸς αὐτὸν
διαβάλλουσιν (ἣ Αἰγυπτία, φασί, τὸν Ἰωσήφ)
ὡς τὸν οἶκον κενόουσαν καὶ Δημητρίῳ τῷ οἰκέτῃ
συμπερομένην. Ἐδέξαστο τὴν διαβολὴν ὁ ἀνὴρ,
ἀληθῆ γενόμενος εἶναι καὶ οὐκέτι λοιπὸν εἰρη-
νεύειν ἤθελε πρὸς τὴν σύζυγον. Ἰδία μὲντοι
ταύτην καλέσας· «Ὁδὲ καλῇ (φυσίῳ) ἢ ἀκοῇ,
ὧ γνῶμι, ἦν περὶ σοῦ ἀκούω.» Τῆς δὲ τυχομέ-
νης, καὶ τίς ἢ ἀκοῇ καὶ παρὰ τίνος ταύτην ἐκε-
νος⁷ ἀκούσειεν· «Ἀδελφοὶ μὲν (εἶπεν) οἱ
ἀπαγγελίαντες, κένωσις δὲ τῆς οἰκίας ἐστὶ τὸ
ἀπαγγελθῆναι, καὶ τὸ δεινότερον, μοιχεία σὴ⁸
πρὸς τὸν οἰκέτην Δημήτριον.» Ἦκουσεν ἡ
σεμνοτάτη τὸ αἰσχιστον τοῦτο ῥῆμα καὶ βύ-
θιον τι καὶ περιπαθεὶς στενάξασα καὶ δακρῶν
τοὺς ὀφθαλμοὺς πλήσασα· «Ὀμοῖο ἀπώλειεν
(εἶπεν) ἐξ ἀνθρώπων ἡ πίστις. Εἰ κάμοι πιστεῦ-
σθαι ἀπολογουμένη ἐφ' οἷς διαβέβλημαι σή-
μερον, εἰ μὴ ἐκατέρας τὰς ἀκοῶς τοῖς κατεπισθῶ-
σιν ἐκδέδωκα, ἀλλὰ θατέραν ἐμοὶ τετήρηκα·
οὐκ οἶδα ταῦτα τὰ πράγματα ἐφ' οἷς ἐπλάσθη
τὰ ῥήματα⁹· οὐκ οἶδα κοίτην ἀνδρός εἰ μὴ
τὴν σὴν, ἀνερ γλῆκῦτατε, ᾧ νομίμως συνεζύ-
γην, ᾧ παρὰ τῆς μητρός ἐξεδόθη, καὶ οὐ¹⁰
μόνον τὴν ὁμιλίαν ἐγνώρισα. Ἡδέως δ' ἂν
καὶ ταύτης ἀπειχόμεν ἐγὼ, εἶπερ ἐξῆν καὶ ὁ
θεῖος νόμος ἐπέτρπε· νῦν δὲ οἶδα ὅτι οὐκ ἐξου-
σιάζω τοῦ σώματος, ἀλλὰ σὸ μου εἰ¹¹ κεφαλῇ,
κἂν σοὶ μὴ δοκῇ¹². Καὶ ταῦτα μὲν ἀπολογοῦ-
μαι περὶ τῆς ἀποφύμου διαβολῆς, καὶ τὸν πάντα
βλέποντα ὀφθαλμὸν καλῶ μάρτυρα, ὡς οὐκ
ἤσχηνα ἑμᾶντῆρ οὐδὲ τὴν σὴν κοίτην ἠδίκησα.

³ καὶ ἰσχυροτέρας πείρας L. — ⁴ νικᾷ V. — ⁵ om. L. — ⁶ Ἀλέξιος καὶ Ἐλένη L. — ⁷ om. L. — ⁸ σοὶ L. — ⁹ (οὐκ οἶδα - τὰ ῥήματα) bis scripserat V. — ¹⁰ σου L. — ¹¹ ἢ L. — ¹² κἂν σοὶ μοι δοκοῖ L. —

Πρὸς μὲντοι τὸ «σκορπίζειν τὰ ἐν τῇ οἰκίᾳ»,
αὐτοὶ λεγέτωσαν οἱ κατήγοροι, τίς ἢ διαπάνη
καὶ ποῦ καὶ περὶ τίνα· κἂν μὲν γὰρ σπαταλῶ-
σαν καὶ τρυφῶσαν καὶ βλακευομένην ἐροῦσι
ταῦτά με¹³ διαπανῶν καὶ τὰς ἀποδείξεις ἐναρ-
γεῖς καὶ τεκμηριώδεις παράσχωσι, καὶ αὐτὸς
ἐπιτίμησον· ἐκδέξομαι δὲ καὶ τὴν θείαν καὶ
ἄφικτον ἀνταπόδοσιν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρί-
σεως. Εἰ¹⁴ δὲ ταῖς χρεῖαις τῶν ἁγίων κοινο-
νοῦσα καὶ πεινῶντας τρέφουσα καὶ τὸ ἐνδεὲς
τοῖς πένθει παραμυθουμένη, κοινὴν τὴν σω-
τηρίαν ἐν αὐτῷ καὶ σοὶ πραγματεύομαι, ὅτι
καὶ κοινὸς ἡμῖν ὁ βίος· ἀρὰ γε ζημίαν κρινού-
μαι τὸν σκορπισμὸν ἢ κέρδος καὶ σπέρμα πο-
λύχρον ἀναδιδόν τὸν καρπὸν;»

8. Πρὸς ταῦτα ὁ Νικηφόρος· «Ὁδὲ ἐγὼ (εἶ-
πε) τὴν εἰς τοὺς δεομένους φιλοτιμίαν κωλύω·
οἶσθα γὰρ ὅτι οὐδέποτε τὴν σὴν προθυμίαν
ἀνέκοφα· τὸ σφόδρα μὲντοι ἀφειδὲς¹ αἰτιώ-
μαι καὶ μεγαλόφρονον, μήπως τὰς τῶν ἄλλων
ἐνδείας οὕτω θαυμάσιως θεραπεύοντες εἰς παν-
τελῆ πτωχείαν ἡμεῖς κατανήσωμεν.» Ταῦτα
εἰπὼν καὶ ἀκούσας, τὴν ὁμιλίαν διέλιπε, τοῖς
κατήγοροις μᾶλλον ἢ τῇ συζύγῳ τὸν νοῦν προσ-
θέμενος. Ἐντεῦθεν λοιπὸν καὶ τῷ κοιτῶνι τῆς
μακαρίας παρακατέστησε φύλακας καὶ τὰ κατ'
αὐτὴν ἐπιμελῶς ἐξήχριαζε· καὶ ποτε θεραπευ-
νίδα τὴν μάλιστα γνησίαν ἐκείνην, ἐφ' ἧς καὶ
τὴν ἐπιθεσίαν ἐδέχετο, κελύσας ἀχθῆναι,
ἐπεὶ δὴ καὶ παρέστη, σύννον ἐγκαταστήσας
τὸ ἐπισκήριον καὶ λοξήσας τοὺς ὀφθαλμοὺς· καὶ
τὴν φωνὴν τραχύνας, ἀγρίῳ καὶ βλέμματι καὶ
φθέγματι ἠρώτα περὶ τῆς δεσποίνης, αὐτὴν
καὶ ἀποκτενεῖν ἠπέλει, εἰ μὴ τὸν μοῖχόν αὐτῆς
ἀπαγγεῖλειεν. Ἐκείνη δὲ δούλη μὲν οὐσα τὴν
τύχην, οὐ δούλη δὲ τὴν προαίρεσιν, ἀλλ' ἐλευ-
θέραν ἔχουσα τὴν ψυχὴν, οὐ δειλίᾳ προδόδοκε
τὴν ἀλήθειαν οὐδὲ τῆς δεσποίνης διὰ τὴν ἀπει-
λίην κατεψεύσατο, ἀλλὰ παρηγοίας πρὸς τὸν
δεσπότην ἐφθέγγετο ῥήματα· ἔφη γὰρ· «Ἡ
ζωὴ καὶ ὁ θάνατός μου ἐν ταῖς χερσὶ σοῦ ἐστι,
κύριε μου, σήμερον, καὶ πρὸς τὸ παθεῖν ἐγκει-
μαι· πᾶν ὅ,τι καὶ βούλοιο· τῆ μὲντοι δεσποίνῃ
φαῦλον οὐδὲν ἐγὼ σύννοια οὐδ' ἄλλον λόγοντος
ἤκουσα.» Ὁργῆς ἐπὶ τούτοις ἐκείνος ἐπλήσθη
καὶ τὴν δούλην ἐπὶ τῆς γῆς ἐκταθεῖσαν² ἰ-
σχυρῶς ἐκέλευε τύπτεσθαι· ἐπεὶ δὲ καὶ ἱκανῶς
μαστιγθεῖσας³, οὐδὲν πλέον εἶχε μαθεῖν, ἀνε-
θῆναι μόλις ταύτην⁴ ἐπέτρπε. Ταῦτα ἰδοῦσα
ἡ μακαρία καὶ τὴν τοῦ διαβόλου κατ' αὐτῆς
ἐπιγνοῦσα μανίαν⁵, πρὸς τὰς μοναζούσας καὶ
τοὺς μοναχοὺς ἀποπέλλει, οἷς διηκόνει, καὶ
τὰ καθ' ἐαυτὴν ἐκκαλύψασα ἠξίον διὰ τὴν κατὰ
Θεὸν ἀγάπην τὴν ὑπὲρ αὐτῆς εὐχὴν ἀναδέξα-
σθαι· καὶ αὐτὴ δὲ κατὰ τοῦ πειρασμοῦ ὀλιζο-
μένη, τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει πρὸς τὸν δυ-
νάμενον ῥέεσθαι μετὰ δακρῶν ἔλεγεν· «Ὁ
Θεός, εἰς τὴν βοήθειάν μου πρόσσχε· κύριε,
εἰς τὸ βοηθῆσαί μοι σπεῦσον», καὶ τῶν συγκο-
φαντῶν ὑπερηχέτο, ἀφειθῆναι αὐτοῖς τὴν ἀ-
μαρτίαν ἐδέετο. Ἐπεφύει δ' αὐτῇ καὶ ἕτερος
κατήγορος, — Δρόσος τοῦτῳ τὸ ὄνομα, — ἐν

VITA

Rom.12,13.

a se depel-
lere potest;

E

cuius mul-
tiplicem
saevitiam

F

patienter
tolerat.

Psalm.69,2.

¹³ ταῦτα μὲν L. — ¹⁴ ἢ V. — ¹ ἀφειδὲς L. — ² ἐγκαταθεῖσαν L. — ³ μαστιγθεῖσας V. — ⁴ μόλις add. L. — ⁵ καὶ τὴν add. L.

ἐπὶ

VITA

Iustis
Mariae
querelis

vir exas-
peratus

in eam
irrupit;

quae, dum
aufugit,
humi lapsu
allisa

ἐπὶ τῆς ἐαυτοῦ⁹ οἰκίας κατέστησεν ὁ κοῦφος ἐκεῖνος καὶ ἠρόνως ἀπὸ τῶν αὐτῶν καθάπερ τὰ κενὰ τῶν ἀγγελίων φερόμενος· ἐπέστησε δὲ καὶ τῇ συζύγῳ τούτου φροσόν, τηρεῖν αὐτὴν⁷ ἐπιμελῶς ἐντειλάμενος, μεθ' οὗ καὶ τινὰ τῶν θεραπειῶν, ἧ καὶ τὸ ταμιεῖον πιστεύσας, πάντα τρόπον λυπεῖν τὴν μακαρίαν ἐκέλευσε, κἂν λαβεῖν τι βοῦλοιο, μὴ ἐφιέναι, κἂν αἰτήσοιτο, μὴ δίδοναι. Τούτοις τοῖς λυπηροῖς καὶ ἄρρωστία προσετέθη⁸ τοῦ σώματος καὶ ἡ σύντροφος τοῦ στομάχου ἐπετάθη ἀσθένεια, ὅφ' ἧς μάλιστα καὶ συνεχῶς κακῶς ἔπασχεν, ὀδύνας τε⁹ καὶ ἀηδίας ἐφίστατο· καὶ ὅτε δὲ¹⁰ ὁ τῆς ἐκδημίας ἐπέστη καιρὸς, τοῖς τοῦ στομάχου κακοῖς ἐτρέχετο· συνέπεσε δὲ τηρικαῦτα καὶ τι¹¹ τοιοῦτον.

9. Παρῆν μὲν ἡ κυριακή, καθ' ἣν τὴν τῶν κρεῶν ἀποχὴν οἱ χριστιανοὶ ποιοῦμενοι πρὸς τὴν ἁγίαν τεσσαρακοστήν ἐτοιμάζονται· ὁ δὲ ἀμελείκτος ἐκεῖνος ἀνηρ οὐδὲ κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν συνεστιαθῆναι τῇ συζύγῳ ἠθέλησεν, ἀλλὰ καθ' ἑαυτὸν μετὰ τῶν ἀδελφῶν καὶ τῶν ἄλλων οἰκείων ἐσθίων διετέλει καὶ πίνων· τὸ δὲ πρᾶγμα λυπηρὸν ἔδωκε τῇ μακαρίᾳ, καὶ ταῖς παρούσαις γυναιξίν ὁμιλοῦσα ἔφη· « Ἰδοὺ ἡμέραι τῆς ἐγκρατείας ἐπέστησαν, καθ' ἃς τὰ προστριβέντα ἡμῖν μοιόσματα ἐν μετανοίᾳ καθαίρομεν· πῶς οὖν ἡ τοῦ ἔμοῦ συζύγου δεκτὴ ἔσται νηστεία καὶ προσευχὴ ἀκατάλακτα ὀνομαίνοντος καὶ τὴν κενὴν ἔχθραν φυλάττοντος ἄντων; Ἄλλ' οὐαί σοι, πονηρὸ καὶ βασκανέ, καὶ τῆς ἡμετέρας σωτηρίας ἐχθρὸ καὶ Θεοῦ ἀλλότριε Σατάν· σὸν τοῦτοτὸ ἔργον τοῦ τὰς καρδίας σκληρόντορος. » Ἐπεσεν ὁ λόγος οὗτος εἰς ἀκοὴν τινος χαιρεκάκου, ὃς δὴ καὶ δραμῶν οὐχ ὡς ἤκουσεν οὕτως τῷ Νικηφόρῳ ἀτηγγεῖλεν, ἀλλ' ὡς ἔμελλεν ἐκεῖνον ἐρεθίσαι καὶ τὸν θυμὸν ἀνεγείρει μείζονα· « Ἡ συζύγος γὰρ (φησὶν) οὐδὲ χριστιανὸν εἶναι σε τίθεται οὐδὲ χρηστὰς ἔχειν ἐλπίδας, αὐτῇ μὴ καταλαττόμενον, ἀλλὰ Σατανᾶν ἀντικρὺς ὀνομάζει, τὸν ἀπ' ἀρχῆς ἀνθρωποκτόνον καὶ Θεοῦ ἀντικείμενον¹. » Ταῦτα ἐκεῖνος ὡς² ἤκουσεν, ἐκινήθη μὲν κατ' ἀ-
C τῆς, ἐπέσχε δ' ὁμοῦς ἐαυτὸν τὴν ἡμέραν ἐκείνην, αἰδεσθεὶς τοὺς παρόντας καὶ τὴν ὀμίην ἐπι-
κόπτοντας. Τῇ δὲ ἐξῆς περὶ τὸν ὄρθρον λαβὼν φραγγέλιον, εἰσῆλθεν εἰς τὸν κοιτῶνα αὐτῆς καὶ ἀνεῖσας — ἡ γὰρ φωταγωγὸς ἀπομένη τευχάνουσα³ τῆς θείας εἰκόνας τῆς θεομήτορος τὸ ἐν τῇ οἰκίᾳ σκότος διέλυε καὶ φαίνεσθαι τὰ ἔνδον ἐποίησε, — ὅφ' τὴν μακαρίαν ἐπὶ τῆς κλί-
νης κειμένην καὶ βρέφος ἐν ταῖς ἀγκάλας φέ-
ρουσαν, καὶ τῆς κόμης αὐτῆς δραξάμενος εἴλακε καὶ ἐτυπτεν ἀφειδῶς, ἕως τις τῶν παρεστῶ-
των παίδων δραμῶν τοῖς ἔξω μὴνεί, καὶ τινες εἰσιόντες μάλισ αὐτὸν ἐξ αὐτῆς ἀπέσπασαν.

10. Αὕτη δὲ τὰς χεῖρας ἐκεῖνον διαφρυοῦσα καὶ πρὸς μέρος τι τῆς οἰκίας μεταβαίνειν ὁρ-
μήσασα προσπαταίει τοὺς πόδας καὶ συμποδί-
ζεται καὶ τὴν κεφαλὴν τραυματίζεται. Τριῶν δὲ αἰτιῶν συνδραμόντων⁴, ἀσθενείας καὶ λύπης καὶ πληγῆς, παρὰ φύσιν θερμαίνεται καὶ τῇ

κλίμῃ ἐαυτὴν δίδωσι καὶ μετὰ δεκάτην ἡμέραν τῆς νόσον κραταιωθείσας, τὰδε δηλοῖ τῷ ἄν-
δρῃ· « Εἰ βοῦλει, κύριε μου, ζῶσαν⁵ ἔτι με τὴν ἀθλίαν ἰδεῖν, ἔλθε καὶ ἀλλήλους ὀφόμεθα. » Ἐπεὶ δὲ καὶ ἦλθεν· « Ἐγὼ μὲν ἤδη ἐκλείω, (φησὶν πρὸς αὐτόν), καὶ τοῦτο δεδήλωκέ μοι καθ' ἔπνοος ὁ κύριος, τὰ δύο μοι πέμψας παιδία ἐκατέρας χεῖρός λαμβανόμενα καὶ πρὸς τὸν καλοῦντα βασιλεῖα χειραγωγεῖν ἐπισχυόμενα. » Ὅ δὲ ταῦτα ἀκούων κλαίειν ἐπέβαλε, κἀκεῖνη τὸν λόγον πάλιν ἀναλαβοῦσα· « Ἰδοὺ (φησὶν) ὡς τῷ κυρίῳ ἔδοξεν, ἐν τῇ νόσῳ ταύτῃ τελειοῦ-
μαι καὶ πρὸς τὸν κοινὸν δεσπότην μελίσταμαι· σὺ δὲ εἰ καὶ μὴ πρότερον, ἀλλὰ ἔτι γούν⁶ δέ-
ξαι⁴ τὰ ἐμὰντῆς, ἀληθῶς ταῦτα ἀπαγγελλούσης μου. Ὁδὲ καλῶς ὑπὸ τῶν σκροφαντοῦντων με παρημέχθῃς καὶ ἀκοῆν παρεδέξω ματαίαν. Μάρτυς μου κύριος, ὃς εἰς χεῖρας τὴν ψυχὴν παραθήσομαι· οὐκ οἶδα τὸ πονηρὸν ἐκεῖνο ὄψ-
μα· ἂ οὐκ ἔργον ἠρωτήθην· ἔξελε τῆς καρδίας τὴν φαῦλην ἐτόνοιον καὶ χαιρε καὶ σφύζον μετὰ τῶν τέκνων. » Ταῦτα εἶπε καὶ τὴν χλαμύδα τῶν ἐαυτῆς ὄμων περιελούσα καὶ τινὰ τῶν οἰκείων καλέσασα, πωλήσῃ ταύτην καὶ ἀποδοῦ-
ναι τοῖς χρεώσταις τὸ χρῆμα ἐκέλευσε, εἰποῦσα καὶ τῶν δανεισῶν τὰ ὀνόματα καὶ ὅσον ἐκάσ-
τῳ τὸ ὀφειλόμενον. Ὅ δὲ συζύγος· « Τὴν μὲν χλαμύδα (ἔφη) τοὺς παῖδας ἔασον ἔχειν, ἐγὼ δὲ πᾶσαν τὴν ὀφείλην τοῖς δανεισταῖς ἀποτίσαιμι. » Καὶ δὴ τοῦτο αὐτῆκα μάλα πεποίηκεν. Ἐπεὶ δὲ καὶ ταῖς ἐν τῇ πόλει ἐπιφανέσι τῶν γυναικῶν ὁ ταύτης ἐγγίζων ἐγνώσθη θάνατος, αἱ μὲν παρήσαν πᾶσαι, ἡ δὲ ταύτας ἰδοῦσα καὶ ἀσπασα-
μένη καὶ μικρὸν τι προσομιλήσασα, τελευταῖον· « Ἰδοὺ (φησὶν) ὁ οὐρανὸς ἀνοίγεται, καὶ φῶς ἄρρητον βλέπω καὶ στέφανον αἰωρούμενον· » καὶ τοῦτοις σναπήλλε τοῖς ὄμμασιν.

11. Εἶτα κλαυθμὸς πολλὸς καὶ κοπετὸς ἀνε-
ρῆγντο, ὁ μὲν ἐκ τοῦ συζύγου ὁ δὲ παρὰ τῶν γυναικῶν ἐγειρόμενος· τοῦ δὲ θοῆρον κατασ-
γασθέντος, τὰ¹ ἐπιτάφια λουτρά ἡτοιμάζετο². Πρὶν ἢ δὲ ταῦτα τῆς μακαρίας προσαχθῆναι τῷ σώματι, ἐδώκα τις ἐκεῖθεν³ ἡδέια ἐφέρετο καὶ πάντα τὸν³ τόπον ἐπλήρωσεν, ὥστε θανμά-
ζειν τὰς συνδραμούσας γυναικας καὶ σκεῶς ἐκλογῆς ὀνομάζειν τὴν ἐκοιμήσασαν. Ἐπεὶ δὲ καὶ τὰ λουτρά προσήχθη καὶ ἡ χερεὶ τὴν ἐντάφιον ἐσθῆτα ἀπῆτει, ἐνταῦθα⁴ τῷ ἄνδρῳ τὸ τῆς συζύγου περὶ τὸν ἔλεον γνωρίζεται ἀπλη-
στον καὶ ὅτι μὴδὲν ἐκείνη πλὴν τοῦ τελευταίου χιτῶνος ἐαυτῇ καταέλοιπε· πρόσσεισι γὰρ αὐτῷ παιδίσκη — Μαρίνα⁵ τὸ ὄνομα — καὶ μὴδὲν εἶναι λέγων παρ' ἐαυτῇ χιτωνίσκον ἢ ὀθονίον τι τῇ μακαρίᾳ συνταφρῶμενον· τοῦ δὲ ἀπορούντος⁶ καὶ ζητούντος, τί ἄρα τοσαῦτα γέγονε καὶ ποῦ δεδαπάνηται, ἡ παιδίσκη τῷ λόγῳ ἐπιδακρόσασα· « Ἐπὶ τοῦτοις (φησὶν) ἀπορεῖς, ὦ κύριε μου, καὶ ὅτι μὴ δευτερόν ἐστι τῇ ἐμῇ κυρίᾳ θανμάξεις ἱμάτιον εἰ μὴ τοῦτο, ὃ ταύτην λούοντες περιέδωκαμεν⁷. οὐκ ἦν⁸ ἐκεῖνης τῆς φίλωνθρόπου ψυχῆς ἰδεῖν γυνῶν καὶ περιδεῖν, οὐκ ἦν θεάσασθαι πένητα καὶ

animo
linquitur.
Marito in-
nocentem
se pro-
testatur.

Psalm.
34, 11.
rebusque
omnibus
compositis

placide-
moritur.

In eius
junere

virtutes
eius
patescunt.

Act. 9, 15.

Paenitentia
marito

⁶ αὐτοῦ L. — ⁷ αὐτὸν L. — ⁸ προσετίθη L. — ⁹ καὶ ἀσθενείας add. L. — ¹⁰ om. L. — ¹¹ om. L.
9. — ¹ (ἀλλὰ - ἀντικείμενον) om. L. — ² om. L. — ³ τευχάνη L.
10. — ¹ συνδραμοῦσῶν expectaveris. — ² ὄσα

L. — ³ om. L. — ⁴ με add. L.
11. — ¹ om. L. — ² ἐτοιμάζετο L. — ³ om. L. — ⁴ ἐνταῦθα V. — ⁵ Μαρία L. — ⁶ ἀπορούτος om. V. — ⁷ περιενδύσαμεν L. — ⁸ om. L.

παριδεῖν

VITA.

A παριδεῖν· ἐν τούτοις ἐκεῖνα τὰ πολλὰ κεκένωται, ἐν τούτοις ἐσκόπισται. Σὺ δέ μοι⁹ ζῆτῶν ὀθῶνα καὶ χιτῶνα πῶς οὐ περιεργάζῃ τὰ τιμιώτερα; τὸν χρυσὸν φημι καὶ τὸν ἄργυρον καὶ τὴν ἄλλην πολυτελεῖ κτήσιν, ἦν καὶ σφόδρα ζητῶν οὐχ εὐρήσεις· οὐδὲν γὰρ τὴν ἐκείνης δεξιᾶν ἐκπέφηνεν, οὐδ'¹⁰ ἔστιν ὁ μὴ¹¹ τοῖς πένησιν ἐμερίσαστο. » Ἦκουσε ταῦτα ἐκεῖνος, καὶ τέως μὲν οὐδὲν πλέον περιεργάζαστο¹², ἔαντοῦ δὲ χιτῶνα εἰς γυναικίον μεταμειψθέντα συναψῆται τῇ μακαρίᾳ ἐκέλευσεν. Ἐπει δὲ ἐπὶ τῆς κλίνης ἐτέθη τὸ ἱερὸν ἐκεῖνο σῶμα, παρῆν μὲν ὁ ἄρχιερεὺς Εὐθύμιος, παρῆν δὲ¹³ ὁ οἰκονόμος Ἀνθίμος καὶ μικροῦ δεινὸν πᾶν τὸ πλῆθος τῆς πόλεως. Τότε δὴ¹⁴ οὗτος ὁ Ἀνθίμος πάντα τὰ τῆς μακαρίας εἰδώ, ἅτε καὶ ἐπηρετήσας ἐκεῖνη, ἕκαστα διηγῆται, καὶ¹⁵ χήρας ἀπηριθμῆται καὶ ὄρφανούς καὶ τοὺς ἄλλους δεομένους κατέλεγε, ὃν οὐδεὶς ἀπήθε κενός, ἀλλὰ πάντες τῆς χρείας ἀπόωντο. Ταῦτα λέγων αὐτὸς τε ἐδάκρυε καὶ τοὺς ἄλλους ἐκίει πρὸς δάκρυα. Ἄσαντες δὲ ὁ κληρὸς ἅπας τὰ ἐπιχθονία, εἰς τὴν καθολικὴν ἐκκλησίαν ἀπάγουσι καὶ ἐν ἱερῷ τόπῳ τὸ ἱερὸν σῶμα κατατάθεισιν. Ὁ μὲντοι σὺζυγος μετ' ἡμέρας τινάς, τοῦ πένητος ἀπολοφῆσαστος, ἀνέπτυσσε τὰ κιβώτια καὶ τὰ τῆς ἀπειλοῦσης ἐζήτει· κενὰ ταῦτα εὐρίσκων, τὴν παιδίσκην κληθῆναι ἐκέλευε¹⁶ καὶ παροῦσαν ἠρώτα, ποῦ¹⁷ τῆς δεσποίνης ὁ κόσμος, τὰ ἐν λίθοις καὶ μαργαρίαις ἐνώτια, οἱ χρυσοὶ δακτύλιοι¹⁸, τὰ σηρικὰ¹⁹ καὶ ποικίλα ἱμάτια. Ἡ δὲ ἀπεκρίνατο· « Τοῖς μὲν αἰχμαλώτους ἐρρόσαστο, τοῖς δὲ χρεῶν ἀπὶπλάξε τοὺς ἀποδοῦναι μὴ ἔχοντας, τοῖς δὲ πένητας ἔθηκε, τὴν δὲ ἐσθῆτα ταῖς ἐκκλησίαις ἀνέθηκε, τῇ μὲν τὰς ἱεράς τραπέζας καλύψασα, τῇ δὲ τὸν λοιπὸν οἶκον κοσμήσασα. » Τότε μόλις τὴν ἀρετὴν τῆς συζύγου ἐκεῖνος ἐμάνθανε καὶ κατεγίνωσκε μὲν ἑαυτοῦ, κατεγίνωσκε δὲ τῶν κατεϊπόντων ἐκείνης, ὡς αὐτῶν τε ἁμαρτημάτων, ἀπατησάντων δὲ καὶ αὐτὸν καὶ κοινωνῶν ποιησάμενον τοῦ κοήματος, καὶ ἀθλίους μὲν ἐκεῖνους ἐκάλει, ἐαυτὸν δὲ ἀθλιώτερον.

12. Οὐ πολλὰ παρηγῆλον ἡμέραι, οὐδ' ὅλος τετραμήνος χρόνος, καὶ τις ὑπὸ δαίμονος ἐλανόμενος — ὄνομα τῷ δαιμονῶντι Στρατήγιος — τὴν ἐκκλησίαν κατέλαβε καὶ Μαρίαν ἐξ ὀνόματος τοῦ τουρμάρχου ἐκάλει τὴν συζύγον. Ἐπὶ ταύτης τῆς κρανής συνῆλθεν ἡ πόλις ἅπασα τὸν ἐνοχλοῦμενον θεασάμενοι· ὡς δὲ ποτε ἀτάκτως βοῶν καὶ κατ' ἕκστασιν¹ κινούμενος ὁ δαίμων ἐπαύσατο, καλεῖ τοῦτον ὁ ἄρχιερεὺς καὶ πυνθάνεται, τίς τε εἶη καὶ πόθεν καὶ παρὰ τίνος πεισθεὶς τὸ δαιμονῶν ὑποκρίνεται καὶ τοιαῦτα ποιεῖν καὶ βοᾶν² οὐκ αἰσχύνεται· « ἡμεῖς γὰρ (φησὶ) καλὴν μὲν καὶ ἀγαθὴν τὴν γυναῖκα εἶναι³ ὁμολογοῦμεν καὶ τὸν βίον αὐτῆς σεμνὸν οἶδαμεν· τοιαύτης μὲντοι χάριτος ἀξιοθῆναι αὐτὴν οὐ⁴ πιστεύομεν. Τὴν γὰρ θαυμάτων ἐνεργεῖν ἀγνοῖς ἀνδράσι καὶ μοναχοῖς ἁγίοις καὶ μάστιγαι ὁ Θεὸς ἐφιλοτιμήσατο· αὐτὴ δὲ καὶ ἀνδρῶν συνόκει καὶ τῆς ἐν τῷ βίῳ ἀναστροφῆς οὐκ ἐξέστη οὐδέ τι τῶν ὑπερ-

φῶν καὶ μεγάλων εἰργάσατο. Πόθεν οὖν αὐτῇ τὸ θαυματουργεῖν; Τίς σοι⁵ τὴν ὑπόκρισιν ταύτην ἐπέθετο; ἢ ποῦ ὁ τῆς κοιμηθείσης ἀνὴρ, ἢ τίς ἄλλος κατὰ γένος ἐκεῖνη προσήκων⁶; Ἄλλ' εἰ μὴ παῦσαι ὁ τὰ τοιαῦτα σχηματιζόμενος, τὴν σκηνὴν ταύτην αἱ μάστιγες ἀπελέγξουσι καὶ σωφρονεῖν σε διδάξουσιν. » Ἐπὶ τούτοις ὁ ἄνθρωπος τὰς ἑαυτοῦ ἁμαρτίας ἠτιάτο, δι' ἃς παραδοθείη τῷ δαίμονι, καὶ οὐ πλάσμα εἶναι τὴν ἕκστασιν, ἀλλ' ἀληθῆ παραφορὰν ἰσχυρίζετο· πλὴν ἀλλὰ καὶ τὴν θεραπεῖαν ἐντεῦθεν εὐρεῖν ἔλεγε καὶ τοῦ ἄγοντος ἀπαλλαγίσεσθαι δαίμονος· κἂν μὴ τοῦτο γινόμενον ἴδοιεν, ποιεῖν ἐπ' αὐτῷ τὸ δοκοῦν κατετίθετο. Ταῦτα λέγων τὸν ἄρχιερέα οὐκ ἐπέθε· διὸ καὶ μετὰ ἀπειλῶν ἀπελέετο. Παραλαβὼν δὲ ὁ τῆς Μαρίας ἀνὴρ τοῦτον εἶρεν, ἀνέκριεν, ἐβασάνιζε, καὶ τίς ὁ ὑποβελῶν ἠρώτα, « πῶθεν δὲ μαθὼν ὀνομαστὶ τὴν ἐμὴν (φησὶ) καλεῖς σφύζον; Ταχά που τῶν συγγενῶν ἐκείνης ὑποβολὴ τὰ πρᾶττόμενα· ἀλλ' οὐκ εἰς καλὸν ἀπολαύσεις τῆς τόλμης· μέμψαι δ' ἂν καὶ τοῖς ὑποθεμένοις, εἰ μὴ ταχὺ ἐντεῦθεν ἀπαλλαγῆς. » Ἀπεκρίθη πρὸς ταῦτα ὁ ἄνθρωπος· « Οὐκ ἤλθον εἰς ὄψιν τῆς σῆς συζύγου ποτέ· τοὺς συγγενεῖς αὐτῆς οὐκ ἐπίσταμαι, ἴν' ἐκεῖνοις χαρίζομενος τὰ τῶν δαιμονῶντων, ὡς φῆς, ὑποκρίνομαι· ἀλλ' ἔστι τις δαίμων ἄγιος ἄγων με ὅπου μὴ βοῦλομαι, ὅφ' οὐ κἀνταῦθα ἐλανόμενος παραγέγοινα. Μὴ οὖν ἀπειλή μοι, ἀλλὰ μείνον μικρὸν καὶ ὄψει δόξαν Θεοῦ· οὐ γὰρ μόνον δαίμονες ἐνταῦθα φηγαυθῆσονται, ἀλλὰ καὶ ποικίλα νοσήματα ἰαθήσονται, ἐν ἐμοὶ δὲ πρῶτον⁷ Θεὸς δοξασθήσεται, κἂν <μὴ⁸> τοῖς ἐμοῖς ὀήμασι συμβαίνοιντα μετ' ὀλίγον τὰ πράγματα ἴδητε, ἰδοὺ ἐγὼ πάσχειν ὅτι ἂν εἶη κατὰ γνώμην ὑμῖν ἐτοιμὸς εἶμι. » Ταῦτα⁹ εἶπε, καὶ ὁ Νικηφόρος θαμβηθεὶς¹⁰ εὐώπησε, μήτε πιστεῦναι βεβαίως, μήτε ἀπιστεῖν ἔχον, ἀλλ' ἐν μεταίχμιῳ πίστεώς τε καὶ ἀπιστίας ἐστὼς καὶ παραδοκῶν τὸ ἀποβήσομενον. Τί οὖν; Ἐπὶ πολλὰς μὲν ἡμέρας ὁ δαιμονῶν τὸν τάφον τῆς ἁγίας κατελάμβανεν ἐλανόμενος. Ποτὲ δὲ, κριαρῆς ὄσης καὶ τῶν ἐσθινῶν ἔμνον ἐπαδομένον καὶ πάσης σχεδὸν συνηθροισμένης¹¹ τῆς πόλεως, ἔπασχε μὲν ὁ ἄνθρωπος τὰ δοκοῦντα τῷ δαίμονι· ἐγγίσας δὲ τῷ τάφῳ τῆς μακαρίας τὸν ἐπικείμενον λέθον κουφίσειν ἠπέλεγετο καὶ τοὺς ἄλλους βοηθεῖν ἐκάλει, ὡς τῇ ἁγίᾳ δοκοῦν ἀνοιγῆναι τὸν τάφον καὶ τὸ δαιμόνιον ἀφεῖναι¹² τὸν ἄνθρωπον. Καὶ δὴ τοῦ συζύγου τῆς μακαρίας βοηθεῖν ἐπιτρέψαντος, ἤρθη μὲν ὁ λίθος, ὁ δαιμονῶν δὲ τὴν θύραν¹³ ἀποσπᾶσας τῆς λάνακος, μακρὰν αὐτῆς ἐξηκόντισεν· εἶτα προσκεκρυφὸς τῷ λειψάνῳ τῆς μακαρίας, τὴν δεξιᾶν ἐκείνης προσήγε τῷ στόματι, κἀντεῦθεν εἰς ἐμετὸν κινήθει, τὸ μὲν φαινόμενον πηγῆν ἐνέπτυσεν αἵματος, ἀοράτως δὲ καὶ τὸν ἐνοχλοῦντα συνεξέπτυσεν δαίμονα. Ἐκπληξίς πάντας κατέσχευεν ἐπὶ τῷ θαύματι, καὶ αὐτὸν δὴ τὸν ἄρχιερέα Εὐθύμιον· ἐγκύψαντες δὲ τῷ τάφῳ, ὅσων μὲν εἶδον τὴν μακαρίαν κειμένην, ὅσων δὲ εὐωδίας ἐκπεμπομένην ἐδέχοντο. Προσσχόντες ἄ-

aegre pervicisset
ut a Mariae
coniuge

E.

sepulcrum
aperiri
iubetur,
consanes-
cit.

Sanctae
corpus
incorruptum
reperiunt.

⁹ μὴ L. — ¹⁰ οὐδὲ L. — ¹¹ om. L. — ¹² περιεργάσατο L. — ¹³ καὶ L. — ¹⁴ om. L. — ¹⁵ ἐπαίδευσεν L. — ¹⁶ τὰ add. L. — ¹⁷ δακτύλιοι L. — ¹⁸ σηρικὰ V. — ¹⁹ ἕκαστα L. — ²⁰ τοιαῦτα βοᾶν ποιεῖν L. — ²¹ Novembris Tomus IV.

³ εἶναι τὴν γυναῖκα L. — ⁴ om. L. — ⁵ τίσι L. — ⁶ προσήκω L. — ⁷ om. L. — ⁸ om. V, 4. — ⁹ αὐτὰ V omisso τ a rubricatore. — ¹⁰ θαμβηθεὶς V. — ¹¹ συνηθροισμένοις V. — ¹² ἀφεῖναι L. — ¹³ τῆς θύρας L.

VITA *τενέστερον, αίμα περί τὸ ταύτης ὀρώσι* ¹⁴ *πρόσωπον, καὶ τις τῶν κληρικῶν παρὰ τοῦ δαιμονῶντος ἀποπνευσθῆναι τοῦτο νομίσας, τοῖς ὁμοιοῖς τῆς ἀγίας ἐκμάσσειν τοῦτο ἐπιχειρεῖ· τὸ δὲ ἄρα ἐκ τῶν μυκῆθων ἐκεῖνης ἐπήρασε καὶ τοῦτο ζωτικόν τε* ¹⁵ *. Μετὰ δακρύων ἐδόξαζον τῷ Θεῷ τῷ* ¹⁶ *μέγα τῆ πόλει ἀγαθὸν ἀναφῆραντι. Τοῦτου δὲ γεγονότος τοῦ θαύματος, ὁ μὲν ἄνθρωπος ἐκεῖνος ὁ τοῦ πονηροῦ πνεύματος ἀπαλλαγείς, εἰς τὸν ἑαυτοῦ οἶκον ἀπήει μὴ σιωπῶν, ἀλλὰ μάρτυς τοῦ θαύματος ὦν καὶ διὰ γλώττης αὐτοῦ τὴν ἐνεργεσίαν τῆς μακαρίας ἐκήρυττεν.*

Curatio-num *Ἐντεῦθεν δὲ πολλὸν πλῆθος τῶν ἀσθενούντων τῷ τάφῳ προσέρρεον καὶ τῆς θεραπείας ἀπολαύοντες ὑπέστρεφον οἰκάδε, τυφλοὶ μὲν τὸ βλέπειν ἀπολαμβάνοντες, κωφοὶ δὲ τὸ ἀκοεῖν, οἱ δὲ τὰς φρένας ἀπολωλεκότες τὴν κατὰ φύσιν ἐνέργειαν, οἱ δὲ πνευματίζόμενοι, οἱ καὶ ἀριθμοῦ κρείττονες, τὴν ἀπαλλαγὴν τοῦ κολάζοντος. Πάντα μὲν οὖν καταλέγειν ἀδύνατον, ὀλίγα δὲ ἐκ τῶν πολλῶν εἰς ἔνδειξιν τῆς δοθείσης τῆ μακαρίας χάριτος διηγῆσομαι.*

B puella *13. Γυνὴ τις ἐπὶ θυγατρὶ τὸν βίον σαλεύουσα καὶ ταύτην ἰδοῦσα τῶν φρενῶν ὅπως ἐκστάσαν ὡς καὶ τὰ οἰκεία περιπτώματα καὶ τὴν δυσώδη κόπρον συλλέγειν καὶ ἐσθίειν, οὐκ εἶχεν ὄ, τι καὶ ὁράσειεν· μάλλον δὲ πάντα ὅσα εἰκὸς ἔδρασε, κενὰ δὲ πάντα ἠλέγητο ¹. Τέλος πάντων ἀπογοῦσα καὶ τοῖς ἰατροῖς χαιρῶν εἰποῦσα, ἐπὶ τὴν ἄγίαν μετὰ τοῦ θυγατρῖου κατέφυγε, καὶ διή ἔλαιον τῆς ἐπὶ τῷ τάφῳ φωταγωγοῦ ² λαμβάνουσα καὶ τὴν ἐκφρονα θυγατέρα χρίουσα, ὅγῃ ταύτην ἐν ὀλίγῳ κομίζεται καὶ μετ' αὐτῆς ἐμφρόνως τὸν τῆς ἀγίας Θεοῦ διετέλει δοξάζουσα. Τὸ δ' αὐτὸ καὶ τυφλὸς ἦλθε μὲν χειραγωγούμενος, ἀπῆει δὲ βλέπων, ἔλαιόν μόνον χρυσάμενος· καὶ τοῦ λοιποῦ καθ' ἕκαστον ἔτος ³ ἐπὶ τὸν τάφον τῆς μακαρίας ἐβάδιζε τῷ Θεῷ καὶ ταύτῃ θῶον τὰ χριστήρια.*

caecus, *14. Γυνὴ δὲ τις δαίμονα ἔχουσα καὶ ἐν τῇ τῆς ἀγίας προσαχθεῖσα σοφῶ, ἐξ αὐτῆς τὴν ἀπαλλαγὴν τοῦ κακῶς αὐτὴν κινούντος πνεύματος εὔρατο. Οἷα δὲ καὶ τὰ τοῦ ἱεροῦς ἐκείνου, ὅς καὶ ἀλύσει καὶ πέδαις μόλις κατείχεται ὑπὸ τοῦ δαίμονος ἐλαυνόμενος, ἐνταῦθα δὲ φοιτήσας τοῦ ἐνοχλοῦντος ἀπήλλακτο. Τὸ δ' αὐτὸ καὶ μονάζουσα ὕστερον εὔρατο, ἣν ἐκ Βουλγαρίας ὑπὸ τοῦ κινούντος ἀχθεῖσαν πνεύματος, ἐλευθέρων τοῦ κατέχοντος ἢ ἀγία ἐξέπεμπε.*

mulier daemónica, *15. Τὶ δαί ¹; τοῖς μὲν δαιμονῶσιν ἐντεῦθεν ἀπαλλαγὴν εὐρίσκειν ἐξῆν, τοῖς δ' ἄλλως χορῆζουσιν ὠφελείας οὐκ ἦν ἡ χάρις ἀκόλουθος; πολλοῦ γε καὶ δεῖ ². Ἀμέλει καὶ ³ γυνὴ τις ἐκ Καραβιζήνης ⁴ (1), τῆς φήμης πανταχοῦ περιηρόσης τὴν μακαρίαν, τῷ τάφῳ πρόσεισι, καὶ πει-*

δή, τῆς θήλης αὐτῆς ἀποφυγείσης, οὐκ εἶχεν D ὅπως θοῦναι τὸ ἑαυτῆς βρέφος, πηγὰς ἐξαιτεῖ γάλακτος, καὶ λαμβάνει καὶ χαιρούσα ἐπάνεισιν οἰκάδε. Ἐτέρα δὲ ἀδῆς ἤτησε μὲν τὴν αὐτὴν χάριν καὶ ἔλαβεν· ἀναχωρήσασα δὲ καὶ τί περιχολεύσασα, ξηροῦς ἀδῆς τοὺς μαστοὺς εἶχεν καὶ ἀνίκιμους καθὼς περ καὶ πρότερον. Παραλυτικοὶ δὲ δύο ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ παρὰ τὸν τάφον ἀχθέντες, ἐν αὐτῇ τῆς τελείας ὕγείας ἀπήλυσαν. Καὶ ⁵ γυνὴ τις τυφλὴ προσδαμοῦσα καὶ ἀπὸ τῆς παρὰ τῷ τάφῳ φωταγωγοῦ ἔλαιον ἄγιον ἐπιχρῶσθεῖσα τοῖς ὀφθαλμοῖς, τὸ βλέπειν ὀρθῶς ἀπέλαβεν. Ἐτέρα δὲ τις γυνή ⁶ βρέφος ἐν ταῖς ἀγκάλας ⁷ φέρουσα ὑπομάζιον, δαίμονι συνεχόμενον καὶ κακῶς βσανιζόμενον ἐπ' αὐτοῦ, τῷ τάφῳ τῆς μακαρίας προσέδραμε, καὶ αὐτὸ πρὸς τοῖς ποσὶν αὐτῆς μετὰ δακρύων ἐκ θερμῆς τῆς πίστεως ὄψασα, καθαρὸν τοῦ ἐνοχλοῦντος πνεύματος ἀνελάβετο. Καὶ μυσία τοιαῦτα καθ' ἑκάστην ἐρηγεῖτο τεράστια.

16. Ἦλθε καὶ εἰς πόλιν τὴν ¹ Ἀρκαδίον τὰ τελούμενα θαύματα, καὶ τις γυνὴ τῶν εὐλαβῶν μονῆς ἡγουμένη — τῆς Καχλακῆνης τὴν μονὴν ὀνομάζουσιν (2) — ἐπιθυμεῖ τῷ τάφῳ παραβαλεῖν τῆς μακαρίας καὶ ἰδεῖν τι τῶν ἁδομένων. Καὶ διή δύο λαμβάνει τὸν μαθητῶν καὶ τὴν ἐπὶ Βιζύης ὀδεῖν ³ συνείπειτο δὲ ταύτῃ ⁴ καὶ κληρικὸς ⁵ ὑπὸ δαιμονίου ἀγχομένος ⁶. Καὶ τέως μὲν ἡ γυνὴ παρὰ Νικηφόρον καταλέγει τῷ τῆς μακαρίας ἀνδρὶ, τῇ δὲ ⁷ ἐξῆς ἐπὶ τὸν τάφον ἔρχεται, καὶ τῆς θείας τελουμένης μυσταγωγίας, ὡς περ ἐκ συνθήματος πέντε τινὲς δαιμονῶντες ὁμοῦ συντρέχουσι καὶ ἄσχημά τινα καὶ παραφρονα κωρίζοντες, τὸν τάφον ἀνοίγουσι· καὶ ὁ μὲν τὴν χεῖρα, ὁ δὲ τὸν πόδα, ἄλλος δὲ καὶ τι τὸν ἐνταρίον τῷ στόματι προσαγαγόντες, πάντες ἐνθὺς σωφρονοῦντες καὶ καθεστηκότες ἐφαίνοντο. Θαναμάζει τὸ πρῶγμα καὶ ἡ γυνὴ, καὶ διή κήρυσσα ὡστε τὸ ἱερὸν σῶμα πιστῶς ἀσπάσασθα, ὅρᾳ τὸ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς σουδάριον θατέρα παρειᾷ προσκεκολλημένον· ὡς δὲ κατασχούσα διῆστων ἐπεχειρεῖ, σταγῶν ἐκείθεν ἔρρουνεν αἵματος· καὶ ἡ γυνὴ τὸ θαῦμα ἐπέτεινε, καὶ ⁸ «Ὅπως ζῶσιν οἱ ἄγιοι,» ἐξεβόησεν. Εἰς ῥάκος μέντοι τὸ αἷμα ἐκμάζασα, τοῖς ἀνά ⁹ τὴν Ἀρκαδιουπόλιν ἐπεδεδικνυτο καὶ τὸ θαῦμα τοῖς ἀγνοοῦσιν ἐκήρυττεν.

17. Ἐφάνη τότε καὶ τῷ συζῆγῳ καθ' ὅτινος ἡ μακαρία καὶ οἶκον αὐτῆς ἀνοικοδομησαὶ ἐδικτήριον κἀκείσε τὸ λείψανον αὐτῆς μεταθεῖναι ¹ ἐπέσκηπτεν ², «ἵνα θεωρεῖν (φησὶν) ἔχω τὰ φίλτατα.» Ὁ δὲ ἄλλ' ὡς ὄνειρον τὸ πρῶγμα κήρυνας ἠμέλησε. Βραχὺ τὸ ἐν μέσῳ, καὶ τὴν παιδείαν ἐνδοκιστάτην ἐδέξατο· ἀνεφωγμένον γὰρ αὐτῶν ³ τῶν ὀφθαλμῶν, οὐχ ἑώρα. Ἐντεῦθεν εἰς συναίσθησιν ἔρχεται καὶ τὴν αἰτίαν τοῦ

paralytici,

infantulus energumenus,

hegumena coenobii Cachlaci-nae,

daemoniaci quinqe.

F

Sancta maritum viso nocturno,

comprobante miraculo,

¹⁴ ὀρώσιντες L. — ¹⁵ τες V. — ¹⁶ τὸν θεὸν τῷ L. — ¹³ — ¹ ἠλέγητο V. — ² φωταγωγοῦσα V, L. — ³ χροῖον L. — ¹⁵ — ¹ δὲ L. — ² δὴ V. — ³ om. L. — ⁴ corr., prius Καραβυζήνης V. — ⁵ om. L. — ⁶ (ἐτέρα-γυνή) γυνή δὲ τις L. — ⁷ ἐν ταῖς ἀγκ. βρέφος L.

¹⁶. — ¹ om. L. — ² ὁ κληρὸς καὶ εἶδον τὸν κληρικὸν L. — ³ ἀγχομένος L. — ⁴ δ' L. — ⁵ (τ. ἀνὰ) om. L. — ¹⁷. — ¹ μεταθεῖναι L. — ² ἐπέσκηπτον L. — ³ αὐτῶν L et ante corr. V.

(1) BASLAČEV, t. c., p. 192 : Kara-Viza (turcice : « Nigra Viza »). In Novis Taclicis ab Henrico Gelzer editis, inter sedes archiepiscopales Constantinopoli subiectas, memorantur : καθ' ἡ Βερούσις (cf. infra c. 20) · κε', ἢ Δέρκος · κε', αὶ Σεργαί ·

κ', ἢ Καραβιζή · κη', ἢ Ἀμαστοῖς. H. GELZER, GEORGI CYPRIT, Descriptio orbis Romani, p. 60 ; cf. Comm. praev. num. 5, supra, p. 689, annot. 8. — (2) Vide Comm. praev. num. 4, supra, p. 689, annot. 4.

πάθους

A πάθος οὐκ ἄλληρ εἶναι ἢ τὴν παρακοὴν μα-
 θάνει. Πλήθος οὐκ πολλὰ συναθροίσας, παρὰ
 τὸν παρακείμενον λόφον ὄρτιπεν ἐκέλευε καὶ
 λίθους τετραπέδους⁴ ἐκείθεν μετακινεῖν· ἐ-
 πεὶ δὲ ἡ θρυγὴ ἀρχὴν εἶχεν, ἀμυδρὸν καὶ ἀ-
 τὸς τὸ βλέπειν ἀπέλαβε· ταύτης δὲ προϊούσης,
 τρανότερον ἑώρα, καὶ τοῦ ἔργου ἀκμάζοντος,
 τέλεον ἀνέβλεψε· κἀντεῦθεν πάση σπουδῇ πρὸς
 τὴν οἰκοδομὴν ἐκέχρητο. Ὡς δὲ ὁ νόος ἀπὸ τῆς
 προσαφιερωθείς τῷ ἀρχιεπισκόπῳ, καὶ τὴν με-
 τάθεσιν τοῦ σώματος ἤδη γενέσθαι πρότερον ἐπὶ
 σὺν τοῖς αὐτοῦ τὴν καθολικὴν ἐκκλησίαν ὁ
 Νικηφόρος ἐπὶ τοῦτο καταλαμβάνει· ἀλλ' οὐκ
 ἤρθεσκε τοῦτο τοῖς ἐκ τοῦ κλήρου, ἔβθεν τοι καὶ
 τῷ ἀρχιεπισκόπῳ Ἐδθνιμίῳ ἐξώμνησαν. Δείσας
 οὖν ὁ Νικηφόρος τὴν στάσιν καὶ ὅσα τῇ στάσει
 ἐπεταί, τὸ μὲν τέως ἡσχάσε· καιρὸν δὲ ἐπι-
 τηρήσας καθ' ὃν ὁ ἀρχιεπίσκοπος οὐ παρῆν, καὶ
 ἄνδρας παραλαβὼν ὡσεὶ τεσσαράκοντα καὶ
 τισὶν ὀλίγοις ἐντυχὼν κληρικοῖς, οἱ τὴν ἀντί-
 στασιν οὐκ ἐθάρρησαν, εἰργάσατο τὴν μετά-
 θεσιν.

Miraculum. 18. Ἐπεὶ δὲ τῷ ναῷ ἐναπετέθη τὸ λείψανον,
 γυνὴ τις πνεύματι πονηρῷ κάτοχος τὴν λάρακα
 ἀναπύξασα τῆς ἀγίας, τὸν μέγαν τοῦ ταύτης
 πόδος ἐπέεξε δάκτυλον, καὶ τοῦ μὲν αἵμα ἐρροῦν⁵
 ἢ δὲ γυνὴ βραχὺ τι καλινθηθεῖσα περὶ τὴν γῆν,
 ὄνυχος ἀνέστη καὶ κακῶν ἀπαθῆς ἐπορεύετο.
 Πictor ex ostento Ἐν τούτοις καὶ περὶ τὸ¹ Ραιδεστόν (1) ἐγκλει-
 στοῦ τινι ζωγράφῳ καθ' ἑαυτὸν φαίνεται, λευκὴν
 ἡμφιεσμένην στολὴν καὶ ὠμοφόριον ἐρυθρὸν ἐπὶ
 κεφαλῇ, λαμπάδα τε κατέγοντο ἐπὶ τῇ δεξιᾷ
 ἀπτομένην, ἐν ἣ ἐπεγράφετο· «Ἡ λαμπὰς
 τῆς ἑλεμισσῆς», καὶ παῖδες δύο προηγρόντο
 ταύτης ὠραῖοί τε καὶ περικαλλεῖς² καὶ ἐπο-
 μένη κόρη παρῆν τῷ εἶδει χαρίεσσα. Ἐφιστάσαν
 δὲ ἠρώτα ταύτην τίς τε εἴη καὶ πόθεν ὡς αὐτὸν
 παραγέγονεν. Ἡ δὲ Ἰλαρᾷ τινι καὶ μειδιώση
 φωνῇ πρὸς αὐτὸν ἀπεκρίνατο· «Ἐγὼ εἰμι Μα-
 ρία ἢ ἐκ Βιζύης τῆς πόλεως, περὶ ἧς πολλὰ μὲν
 ἀκήρως, οὐπω δὲ μέχρι τῆς νῦν ἠθέασω με³.
 Τὴν ἐμὴν οὖν εἰκόνα, καθὼς με ἄρτιως⁴
 ὄρας ζωγραφίσας, σὺν τοῖς ἐμοῖς παισὶν Ὁρέσ-
 τη⁵ τε⁶ καὶ Βαρδάνη⁷ καὶ τῇ ἐπομένῃ μοι⁸
 C παιδίσκῃ Ἀγάθῃ, πέμψον εἰς τὴν πόλιν Βιζύην.»
 Διωπισθεῖς δ' ὁ γέρον καὶ γροῦς ὡς βουλητὸν
 τοῦτο τῇ μακαρίᾳ, τὴν εἰκόνα, καθὼς κατὰ τοὺς
 ἔντονος ἑώρακεν, ἐκπληρώσας ἀσμένως, πέμπει
 ἐκ Ραιδεστοῦ ἐν Βιζύῃ παρὰ τὸν ἀνεγεθῆντα
 ναὸν ἐπὶ τοῦ ταύτης ἀνδρός. Οἱ⁸ δὲ τὸ εἶδος
 αὐτῆς ἐτι ζώσης εἰδότες θεασάμενοι τὴν εἰ-
 κόνα, θαύματος ἐνεπλήσθησαν καὶ αὐτὴν εἶναι
 ἐκείνην τὴν μορφήν αὐτῆς τε καὶ τῶν παιδῶν
 διωμολόγησαν.

Invidorum 19. Ἐντεῦθεν μοναχοὶ τινας, φθόνῳ μᾶλλον
 ἢ ζήλῳ νικώμενοι, ἐπὶ τοῖς τελουμένοις θαύ-
 μασιν ἔλεγον· «Ὁ δὲ δύνανται τις ἐν κόσμῳ διά-
 γων, κρεωφαγῶν τε καὶ ταῖς τῆς σὺζυγίας
 ἡδοναῖς ἐνηδόμενος, θαυματουργίας παρὰ Θεοῦ
 χάρισμα δεῖξασθαι, τῶν μοναχῶν στερουμένων

πάντων ἡδέων καὶ κακομένων καὶ θλιβομένων
 ἐν ἅπασι, πρὸς δὲ καὶ νεκτὸς καὶ ἡμέρας ἕννοις
 προσκαρτεροῦντων καὶ μὴ ἀξιουμένων τινὸς
 τοιοῦτου χαρίσματος.» Ταῦτα δὲ ἔλεγον μὴ
 εἰδότες ὡς ὁ ἐπηγγελάτο τις εἰς τέλος ἀνόσας
 τῆς ἐπ' αὐτῷ δωρεᾶς ἀξίος ἔστιν· ὁ δὲ μὴ
 ἀνόσας, πρὸς τὸ ἐστερηῆσθαι τῆς δωρεᾶς¹, καὶ
 κατακρίσεως αἰτιον ἑαυτὸν καθιστᾷ, ὡς φευ-
 σάμενος εἰς τὸν² πρὸς ὃν ἐπηγγελάτο. Αὕτη
 μὲν γὰρ ἡ μακαρία Μαρία, τὸ θαῦμα τῆς καθ'
 ἡμᾶς γενεᾶς, ὅσον ἐν τῷ ἁγίῳ βαπτίσματι ἐπ-
 ηγγελάτο, διετήρησε μέχρι τέλους ἀνόθεντο,
 ὅπερ ἐστὶ πάντως τῆς τῶν κοσμικῶν τελειό-
 τητος· ἢ δὲ προσέθετο τούτῳ³ σὺν ἄλλαις οὐκ
 ὀλίγαις⁴ ἀρετῶν ἰδέαις καὶ τὴν ἐλεμισσῆν,
 ἢ πάντων τῶν ἀρετῶν μάλιστα τὸν ἄνθρωπον
 ἀνοψοῖ, ὡς καρπὸς ἐπάρχουσα τῆς ἀγάπης, ἢ
 καὶ Θεὸς ἐπεμφραίνεται μᾶλλον, καὶ αὐτὸς αὐτὸ
 I Joh. 4, 16. ἐν ἐπάγγελμα φέροιστο καὶ δευτέρου ἀράμενος
 ἐπιφυσοῖτο, πῶς ἂν οὗτος ἐκ δωρεᾶς Θεοῦ
 γέρας ἐνέγκοιτο; ἀλλὰ ταῦτα φιλοσοφεῖν οὐ
 τοῦ παρόντος καιροῦ.

20. Ἦφατο δὲ τῆς ἀπιστίας τὸ πάθος καὶ τοῦ
 τῆς Βρθέως ἐπισκόπου Στεφάνου (2), καὶ πλά-
 σμα εἶναι τὰ περὶ τῆς ἀγίας λεγόμενα παράδοξα
 ἐλογίζετο, τὸν γάμον καὶ τὸν πλοῦτον καὶ τὴν
 δόξαν τὴν κοσμικὴν καλλόμενα τοῦ ἕνους
 τῆς ἀγιότητος εἶναι τιθέμενος. Τί οὖν γίνεται
 καὶ πῶς τῷ ἀνδρὶ τὰ τῆς ἀμφιβολίας ἐλέτο;
 Γυνὴ τις δαιμονῶσα, — ὄνομα τῇ γυναικὶ Ζωή,
 — ἑβδόμον εἶχεν ἔτος τῷ ναῷ προσεδρεύουσα,
 καὶ ἄλλους μὲν ἑώρα θεραπευομένους, αὐτὴ
 δὲ ἀθεράπευτος ἔμενε· ἀλλ' ὅμως οὐκ ἀπέστη
 χρηστὰς ἔχουσα τὰς ἐλπίδας. Ἐτελείτο γοῦν
 ποτε ἡ θεία μυσταγωγία, καὶ ἡ γυνὴ τῆς λά-
 ρακος ἀποστάσα τοῦ ἐπισκόπου ἐδράξατο καὶ
 τὴν λάρακα προσδεικνύσα ἀνοιγῆναι ταύ-
 την ἰκέτευε· τοῦτο γὰρ κελεῖν τὴν μακαρίαν,
 ὥστε τὸ ἐνοχλοῦν θεραπεῦσαι δαιμόνιον. Θάμ-
 βος ἐπὶ τούτοις τὸν ἐπίσκοπον εἶχεν· ὁ δὲ νεω-
 κόρος καὶ ὅσοι παρῆσαν ἰκέται τοῦτον ἐγίνοντο¹
 καὶ τὴν κλειδα τῆς λάρακος παρὰ τοῦ συζύγου
 F τῆς μακαρίας ἠξίον λαβεῖν. Γέγονε τοῦτο,
 καὶ ἡ δαιμονῶσα τὴν ἐπιβεβλημένην τῇ λά-
 ρακι σινδὼνα διατινάξασα ἐν τῶν ἱερῶν προσ-
 ἔρριπεν· εἶτα τῆς λάρακος ἀνοίγεισιν, περι-
 χάνει τὴν δεξιὰν τῆς ἀγίας καὶ δι' ἐμετοῦ
 λαμβάνει τὴν ἴασιν. Καὶ ὁ ἐπίσκοπος δι' ἑαυτὸν
 miraculo coarguitur. εἶπε τὸ θαῦμα γενέσθαι, ἵνα τοὺς τῆς ἀμφι-
 βολίας λογισμοὺς ἀπορρίψῃ. Ἀσπασάμενος οὖν
 τὸ ἱερὸν λείψανον καὶ σῶον αὐτὸ καὶ εὐδῶδες
 κατανοήσας, ἀπῆλθε θανμάζων. Ἡ μέντοι θε-
 ραπευθεῖσα γυνὴ, ἐπειδὴ μετὰ τὴν θεραπείαν
 οὐκ ἐσωφρόνει, ἀλλ' εἰς τρυφὰς καὶ μέθας
 καὶ τὴν ἐπομένην ἀκολασίαν ἐξώκειλεν, ἐνὸς
 παρελθόντος ἐνιαυτοῦ, πάλιν ἐπὶ τοῦ δαίμονος
 καταλαμβάνεται, καὶ γίνεται αὐτῇ τὰ ἔσχατα
 Matth. 12, 45. χεῖρονα τῶν πρώτων· οὐκέτι γὰρ τὸ κακὸν
 ἴασιμον ἦν.

⁴ τετραπέδους L.
¹⁸. — ¹ τὸν L. — ² περικαλλεῖς V. — ³ καὶ V. —
⁴ ἄρτι ὡς L. — ⁵ Ὁρέστην V, L. — ⁶ om. L. —
⁷ Βαρδάνην L. — ⁸ εἰ V.

19. — ¹ (ἀξίος - δωρεᾶς) om. L. — ² τὸ L. —
³ τοῦτο L. — ⁴ corr., prius ὀλίγοις V.
 20. — ¹ ἐγίνοντο L.

(1) Ibid. num. 5, supra, p. 689, annot. 6. — (2) Ibid., annot. 8.

VITA
Insectato-
res Mariae
ullione
divina

21. Οὐκ ἔμελλον δὲ οὐδὲ οἱ τῆς μακαρίας
κατήγοροι τὸν τῆς δίχης ὀφθαλμὸν λύσασθαι¹
οὐδὲ ἀτιμώρητοι παρελθεῖν, εἴτε τοῦ Θεοῦ
κὰν τούτῳ τιμῶντος ἐκεῖνην, εἴτε καὶ αὐτῆς,
ἐπειδὴ παθεῖν τι τοὺς διαβαλόντας² εἶδει, ἐν-
ταῦθα κολασθῆναι τούτους δοκιμασίας, μάλ-
λον δὲ παιδευσθῆναι, ἵνα μὴ ἐκεῖ τὰς εὐθύνας
ὑπόσχουσι. Τίς δὲ ἡ παιδεύσις; Ἐλένη τὴν
ἀδελφὴν ὁ Νικηφόρος ἐφ' ἣ τὰ κατὰ τὸν οἶκον
διοικεῖν προσελάβετο, ταύτῃ δὲ καὶ ἡ Σοφία
θυγάτηρ συνῆν· καὶ ποτε κατ' ὄναρ τῇ κόρῃ
ἡ μακαρία ἐφίσταται καὶ σχετιάζειν ἐδόκει,
εἰ κρυψεύειν αὐτῇ τῆς οἰκίας ἡ Ἐλένη δόξειε³,
καὶ ἀναχωρεῖν αὐτὴν ἐκείθεν ἐκέλευσεν, εἰ μὴ
βοῦλοιο ἐκστῆραι καὶ ἀκουσαν. Ἐλεπεν ἡ κόρη
τῇ μητρὶ τὰ τῆς ὄψεως· ἐκεῖνη δὲ οὐ προσέσχεν.
Εἶτα οὐ πολλὰ παρήλθον ἡμέραι, καὶ ἡ κόρη
ἀθρόον ὀδόνην δριμύειαν ἐνεσκῆραι τῷ τέροντι
φῆσασα κἀκείθεν εἰς τὴν καρδίαν διαταθῆναι,
μετὰ τρεῖς ἡμέρας τῇ ὀδόνῃ ἐπανεβίω. Ἦσαν
δὲ τῇ Ἐλένῃ καὶ ἕτεροι δύο θυγατέρες κατὰ τῆς
μακαρίας καὶ αὐταὶ κινήσασαι καὶ τῆς δια-
βολῆς τῇ μητρὶ κοινωήσασαι, αἱ καὶ ὑπὸ
δαιμόνων ἀγχόμεναι μέχρι θανάτου διέμεναν.
Καὶ ὁ Λρόσος δέ, ὃν καὶ αὐτὸν κατήγορον
τῆς ἁγίας ὁ λόγος ἐδήλωσεν, ὑπὸ Νικηφό-
ρου ἀποσθεῖς, πρῶτα μὲν ἐσχάτως πενόμενος
διετέλεσεν, ὡς μὴδὲ τῆς ἐφημέρου τροφῆς
εὐπορεῖν, εἶτα καὶ πλεονεξίᾳ τὸν βίον κατέλω-
σεν. Ἀλέξιος δὲ ὁ τοῦ Νικηφόρου ἀδελφός ἀκρα
πενία συνέζησεν, ὡς μὴ δεύτερον ἔχειν χιτῶνα,
καὶ τέλει κακῶ τὸν βίον ἀπῆλλαξεν. Ἐφθασε
δὲ καὶ ἐπ' αὐτὸν τὸν Νικηφόρον ἡ ἀνταπόδοσις.
Ἐσχόλαζε μὲν γὰρ κνηγεσίος⁴· λαγοῦ δὲ
ποθεν⁵ ἐκθορόντος, μετὰ πολλῶν καὶ αὐτὸς
ἀκρατῶς ἤλανε· τοῦ δ' ἵππου, ᾧ ἐφοχεῖτο,
περιολισθῆσαντος, καὶ αὐτὸς ἐκεῖνῳ συγκυατη-
νέχθη⁶, καὶ ὁ δεξιὸς ὄμος τῆς οἰκίας ἐδρας ἐκ-
πέπτωκε, καὶ ἡ δεξιὰ τοῦ λοιποῦ παντάσῃ
ἀνερέγγητος ἔμεινε.

22. Πολλῶν δὲ πολλαχῶς σφοδρόντων ἐπὶ
τῇ¹ τῆς μακαρίας σεβασμῷ σοφῶ κἀκείθεν
δαφυλῶς ἀρρομένον² τὴν ἴασιν, οὐκ οἶδ'
ὅτῃ τῆς τῶν θανάτων διηγήσεως τεράτω-
μαι· κατὰ μέρος μὲν γὰρ πάντα ἐκδιηγῆσασ-
θαι οὐκ ἂν γένοιτό μοι ποτε, παραλείπειν δὲ
πάντα ζημίαν μὲν ταῖς φιλοθεοῖς ἀνοαῖς προ-
ξενήσω³ καὶ ἐμνηστῶ μεγάλῃν τὴν ἀπὸ Θεοῦ
ἀγανάκτησιν· τὰ γὰρ ἔργα τοῦ Θεοῦ ἀνακη-
ρῦττεσθαι ἄξιον. Ἐνθεν τοι καὶ ὀλίγ' ἄττα⁴
ἐκ πολλῶν ἐκδιηγῆσάμενοι εἰς τέλος τὸν λόγον
ἀγάγομεν⁵. Ἀνὴρ τις Σεφρονάς τοῦπικλῆν ὑπ'⁶
ἦν δὲ ὁ ἀνὴρ ἀτάκτως κινούμενος, τοὺς ὀφθαλ-
μοὺς διαστρέφων, τὰς σάρκας ἐσθίων, μηδὲν
τὸ παράπαν εἰς κάλλυμα⁷ τῆς σαρκὸς προσδεχό-
μενος ἔνδυμα, τὴν κεφαλὴν ἔχον ἀχμηρὰν⁸
ἐπὶ μακρᾷ ἀλουσίᾳ, ἄνωθεν ἐλκομένης τὰς
τριχάς, μυρίων κακῶν ὡς ἂν τις εἴποι μεστός,

— πρὸς τῶν ἐξ αἵματος ἐν τῷ τάφῳ τῆς μακαρί-
ας βιαίως φέρεται κἀκείθεν ἐλαίῳ ἁγίῳ τῷ
μετώπῳ ἐπιχρισθεῖς, — ὃ τῶν σῶν ἔργων, ἀθά-
νατε βασιλεῦ, ὡς οἶδας δοξάζειν τοὺς σοὶ μετὰ
θερμῆς τῆς πίστεως θεραπευόντας, — ὕγιής
ὁ ἀνὴρ ὄπτο καὶ σφοδρόν ὡς μηδέποτε τι
τοιούτων ὀφθεῖς πεπονθῶς, τοῦ ποιητοῦ πάν-
τως ἐκείθεν ἀπελαθέντος πνεύματος⁹. Καὶ
γυναικὰ τινα ἐκ παραλόσεως παντελεῖ κερρα-
τημένην ἀκνησίᾳ καὶ ὀδύνας δριμύειας πλητ-
τομένην ἐν πᾶσι τοῖς μέλεσιν, ἐπ' ἀμάξης πρὸς
τὴν σορὸν τῆς ἁγίας ἄγουσα, καὶ πάσης ὀδόνης
ἐκτός ἀπολαβόντες αὐτὴν καὶ τοῖς οἰκειοῖς ποσὶ
χρωμένην οἴκαδε ἀναστρέφουσι.

23. Δίκαιον δὲ καὶ ταῦτα προσθεῖναι τοῖς
εἰρημένοις· Συμεὼν ὁ ἄρχων Βουλγαρίας, ἀνὴρ
θηριώδης (1), τῇ¹ Ῥωμαίων ἐπιστρατεύσας, ἅπαν
τὸ τῆς Θράκης μέρος κατελήρσατο, μέχρις αὐ-
τῶν τῶν² τῆς Κωνσταντινουπόλεως τειχέων
πάντα καταναλώσας καὶ τὰς εἰσόδους τῶν πό-
λεων κατασκάψας. Ἐνθεν τοι καὶ οἱ τὴν Βι-
ζύνην οἰκοῦντες³, μὴ δυνάμενοι πλέον ἐν ταύτῃ
μένειν πενταετίαν ὅλην πολιορκούμενοι, καιροῦ
τυχόντες ἐπιτηδεύον, τὴν πόλιν καταλιπόντες
ῥῆχτο, πρὶ τὰς οἰκίας πάσας κατατεφρό-
σαντες. Αἰχμάλωτος οὖν τις διαδράς τὰς τῶν
πολεμίων χειρας, δρόμῳ πολλῶ χρησάμενος,
ἐσπέρας ἤδη τὴν Βιζύνην ἐφθασε· γυμνὴν δὲ
πάσαν ἀνθρώπων καὶ οἰκημάτων εὐρῶν, εἰς
τὸν ναὸν τῆς μακαρίας πρὸς τὸ διαβιβᾶσαι τὴν
νύκτα κατέφυγε. Μήπω δ'⁴ εἰς ὕπνον τραπέις,
γοερῶν φωνῶν τῆς σοροῦ τῆς ἁγίας ἐξερχομέ-
νων ἀκήκοε· σχετλιασμοὶ δὲ ἦσαν αὐτὸ οἰμωγαί·
«Καὶ τίνος (ἔλεγε) χάριν οἱ τὴν πόλιν οἰκοῦν-
τες, χριστιανοὶ ὄντες, αὐτὴν καταλείψαντες
ἔφυγον, ἐμοῦ καὶ ταῦτα ἐνθάδῃ κατοικοῦσής;
Εἰ δὲ οὕτω ποιῆσαι ἔμελλον, διὰ τί μὴ καὶ ἐμὲ
μεθ' ἐαυτῶν ἀνέλθοιτο, ἀλλ' ἐν τοῖς ἔθνεσι με
κατέλειψαν;» Τούτοις ὁ ἀνθρώπος γενόμενος
ἔμφοβος, διανυκτερεύσας εἰς τὴν Μήδειαν (2)
παρεγένετο καὶ τοῖς ἐκεῖσε πάντα διήγγειλε.
Παρὸν οὖν ἐκεῖσε καὶ ὁ ἱερεὺς Νικίτας ὁ
Καννάκης⁵ ὀνομαζόμενος, ὃς παρ' ὅλην τὴν
πολιορκίαν ἐν τῷ ναῷ τῆς ἁγίας τὰ τῆς λει-
τουργίας ἦν ἐκτελών, ἄσπι δὲ μετὰ τῶν
ἐποίκων καὶ αὐτὸς ἐξελεύθων, κατέλαβεν εἰς
τὴν Μήδειαν· καὶ ἀκούων ταῦτα παρὰ τοῦ
αἰχμαλώτου, εἰς μνήμην ἦλθε τῶν ἐπιτελουμέ-
νων παρὰ τῆς μακαρίας θανάτων καὶ οὐκέτι
στέγειν ἠδύνατο⁶ μὴ τὴν Βιζύνην καταλαβεῖν
καὶ εἰς προσκύνῃσιν τῆς ἁγίας ἔλθειν, καὶ ταῦτα
πολεμίων ὄντων ἐντός· ὁ γὰρ λεγθεῖς Συμεὼν
ἐν τούτῳ καταλαβὼν τὴν Βιζύνην καὶ κενὴν
ταύτην ἀνθρώπων καὶ οἰκημάτων εὐρῶν, τὰ
ἀπὸ τοῦ πυρὸς ἐναπολειφθέντα τεῖχη ἐκ θεμε-
λίων ἀνατραπῆραι προστάττει καὶ τὴν γῆν
ἀροτρισθῆραι καὶ σπαρεῖναι, ὃ δὴ καὶ γέγονε,
τοῦ καιροῦ εἰς τοῦτο ἀρμοδίως ἔχοντος.

24. Ὁ γέγονεν ἐπ' αὐτοῦ Συμεὼν, οὐ δίκαιον

Symeon
Bulgarus
Bizyam
expugnata.

E

Mariae
admonitu
reocatur
sacelli
minister.

F

C
Tob. 12, 7.
Daemonia-
cus sanatur.

21. — ¹ λύσασθαι L. — ² διαβάλλοντας L. — ³ δόξῃ L. — ⁴ κνηγεσίαις L et V ante corr. — ⁵ καὶ add. L. — ⁶ (τοῦ δ' ἵππου - συγκυατ.) ἐκεῖνο συγκυατηνέχθη τοῦ δ' ἵππου ὃ ἐφοχεῖτο περιολισθῆσαντος L.
22. — ¹ τῇ supra lin. V. — ² ἀρρομένον V. — ³ προξενήσωσιν L. — ⁴ ὀλιγατὰ V, ὀλίγα τὰ L. — ⁵ ἀνάγομεν L. — ⁶ ὑπὸ L. — ⁷ κάλλυμα V. — ⁸ ἀσχημηρὰν L. — ⁹ πνεύματος ἀπελαθέντος L.
23. — ¹ τὴν L. — ² om. L. — ³ κατοικοῦντες L. — ⁴ δὲ L. — ⁵ Καννάκης L. — ⁶ ei add. L.

(1) Ibid., num. 8, supra, p. 691, annot. 1. — (2) Ibid., num. 6, supra, p. 689.

ἀν

Hostes
prodigis
territi
sacro tumu-
lo parcut.

ἂν εἴη παραδραμεῖν. Εἰσελθὼν γὰρ εἰς τὴν Βιζύην
καὶ μόνος τοὺς ἐν αὐτῇ ναοὺς τῶν ἀναλότων
εὐδῶν, διήει¹ περισκοπῶν καὶ οὐκ εἰς ὥρεϊα,
οὐδ' εἰς οἰκίας καὶ οὐδ' εἰς ἱπποστάσια καθισ-
τῶν· ἀρικόμενος δὲ καὶ εἰς τὸν ναὸν τῆς ἁγίας
καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν γλωσσόκομῶν ἐπιβα-
λῶν, τοὺς παρατυχόντας τίνος ἂν εἴη ἠρώτα.
Τῶν δὲ ἀπαγγελιάντων καὶ περὶ τῶν ἐπιτελου-
μένων θαυμάτων παρὰ τῆς ἐν αὐτῷ κειμένης
εἰπόντων αὐτῷ, διανοιχθῆναι προστάττει· ἀλλὰ
διανοιγομένου, φλόξ ἐξῆει² εὐθὺς καὶ ἅπαντας
κατεφόβησε. Τοῦτο ἐκεῖνος ἰδὼν, τὸν ναὸν
μὴ παραθῆναι ὅλους τοῖς οἰκείοις προσέταξεν
καὶ τοῖς ἱεροῦσι καθ' ἑκάστην ἐπέτρυνε λειτουρ-
γεῖν. Οἰκίας δὲ τὴν πόλιν ταύτην τισὶ τῶν

Bulias dux
eorum

οἰκείων αὐτῷ καὶ φρουρὸν ἐπ' αὐτῇ Βουλίαν (1)
τινὰ ἄρχοντα καταστήσας, ἐξῆει, ὡς καὶ τὰς
ἐτέρας τῆς Θεῶν πόλεις οὕτως ἐγκαταστήσαι.

a sacelli
presbytero

Ἐὶς τὸν προορηθεῖς ἱεροῦς ὁ Καννάκης τοῖς
τοῦ αἰχμαλώτων λόγους προθυμηθεὶς, ὡς εἴ-
ρηται, εἰς Βιζύην ἐλθεῖν τὴν προθυμίαν πληρώ-
σων⁴ ἔσπευδε· πλησίον δὲ τοῦ κάστρου γενό-
μενος ἐκατήχησεν τὸν Βουλιάριον καὶ

B

ἀνηρευνάτο, τίς τε εἴη καὶ πῶς ἐνταυθοῖ⁵
παραινέσθαι τετόλμηκεν. Ὁ δὲ ἄρα ἀληθείας
ὦν παῖς καὶ ἀληθῆ λέγειν μεμαθηκός, ὅστις τε
εἴη καὶ τίνος χάριν ἐληθῆσει διωμολόγει. Ταῦτα
δ' εἰς ὅτα τῷ Βουλιάριῳ ἐλθόντα, καὶ αὐτὸν τὸν
ἄνδρα εἰς ὄψιν αὐτοῦ ἀγαγεῖν ἐκέλευσεν· ἐλ-
θόντι δὲ ἀπεξίστατο καὶ πατέρα ἐκάλει καὶ μετὰ
τιμῆς ὄσης ἐδεξιοῦτο καὶ περὶ τοῦ τῆς ἁγίας
βίον καὶ τῶν θαυμάτων παρ' αὐτοῦ ἐξῆει μα-
θεῖν μεθ' ὄσης τῆς ἀξιώσεως. Καὶ ὁ μὲν χαρᾷ καὶ

Mariae
historiam
docetur,

δάκρυσιν σύμμικτος μετὰ παρηγορίας πάντα
ἐκδιηγείται τὰ κατ' αὐτήν, ὡς εἴη μὲν ἐκ Κοιν-
στατινουπόλεως, γορέων τε ἐγγενῶν καὶ ἐν-
δόξων θυγάτηρ, καὶ ὡς γενναῖος ἄνθρωπος ἐν-
χειρὴ καὶ στρατηγῶ καὶ τὴν τοῦρμαν ταύτης
τῆς πόλεως ἀναδεξαμένω, — Νικηφόρος ὄνομα
τῷ ἀνδρὶ, — καὶ ὡς τέκνο μὲν τὸ πρῶτον παι-
δας ἄρρενας δύο, οἱ καὶ ἐτι ζωῆς αὐτῆς τε καὶ
τοῦ ἀνδρός τῷ χρεῶν ἐλειτούργησαν, καὶ ὁσπν
ἐπ' αὐτοῖς⁷ τεληνηκόσι γενναϊότητα ἐπεδεξάτο

C

καὶ ὡς μετὰ τούτους τέκνο καὶ ἐτέρον δύο
ἄρρενας διδύμους καὶ τὰ ἐπ' αὐτοῖς γεννηθεῖσι
φανέντα συμβόλαια, καὶ ὅπως ὅσον ἡ μήτηρ
προέφησε δι' αὐτῶν, εἰς ἔργον ἐξέβη· ὁ μὲν
γὰρ πρωτότοκος, — Βαάνης αὐτῷ τὸ ὄνομα, —
εἰς στρατιώτας καταλείπει, τοῦ ἐν τῇ Σηλυ-
βρία⁸ (2) εὐρισκομένου ἁγίου τῶν Ῥωμαϊκῶν
στρατεύματος στρατηγῆ, ὁ δὲ μετ' αὐτὸν τεχ-
θεὶς Στέφανος τὴν τῶν μοναχῶν οὐδέσας,
περὶ τὰ Ὀλόμυιά που ὄρη ἀναστρεφόμενος, ζῆ
μόνῳ ἐαυτῷ τε καὶ τῷ Θεῷ, καὶ τὰ ἄλλα δὲ
πάντα τῆς μακαρίας μετὰ ἀκριβείας ὁ ἱεροῦς
τῷ Βουλιάριῳ ἐκδιηγείται· τὴν ἀγάπην ἣν εἶχεν
ἀνυποκρίτως πρὸς ἅπαντας, τὴν ἐλεημοσύνην
τὴν ἄμετρον, τὴν συμπάθειαν, τὴν εἰρήνην, τὴν
μακροθυμίαν, τὴν ἐπιείκειαν, τὴν ἀγαθοσύνην,
τὴν φιλοπρωχίαν, τὰς δλονόκτους δεήσεις, τὰ
δάκρυα, τὴν ὑπομονήν, τὴν εἰς τοὺς θείους να-

οὺς μεθ' ὄσης τῆς ἠδονῆς σπουδήν, τοὺς ἐν τοῦ-
τοις ἀπὸ συγχῆς τῆς γονυκλισίας ἰδρωτάς, τὴν
περὶ τὴν εὐπρέπειαν τῶν θείων ναῶν ἀγάπην
καὶ ἐπιμέλειαν· ἔπειτα τὴν κατ' αὐτῆς πλασθεῖ-
σαν διαβολὴν ἐξ ὑποβολῆς τοῦ Σατανᾶ, τὴν ἀπο-
στροφὴν τοῦ ἀνδρός, τὰς πληγὰς, τὸν θάνατον,
τὰ μετὰ τούτων ἀπειρα θαύματα, ὅσα τε γενέ-
σθαι φθάσας ὁ λόγος ἐδήλωσε καὶ ὅσα διὰ τὸ
μῆκος παρέλειψε, τὴν εἰς τοὺς διαβαλόντας⁹
τε ἀνταπόδοσιν, καὶ ὅπως ὁ ἀνὴρ αὐτῆς Νικη-
φόρος κατὰ τὸν καιρὸν τῆς πολιορκίας Βιζύης
τέλει τοῦ βίου χρησάμενος, ἐτάφη παρὰ τῷ
ἀριστερῷ μέρει τοῦ ἀνεγερθέντος παρ' αὐτοῦ
τῇ μακαρίᾳ ναοῦ. Ὁ δὲ Βουλίας ταῦτα ἀκούων
ἐξεπλήττετο καὶ ἐθαύμαζε καὶ τῷ Θεῷ τὸν αἴ-
νον σὺν τοῖς ποροῦσιν ἀνεπέμπευ· ἔφη δὲ πρὸς
αὐτόν· «Καὶ πῶς, ὦ τίμιε πάτερ, τοιοῦτον
ἀγαθὸν ἠρέσχοι καταλιπεῖν, εἶπερ διὰ τὴν
τοῦ πολέμου φουρὰν τοιαύτην ἐτλησεν ὑποστήναι
ζημίαν; Ἀλλὰ νῦν γὰρ πάντα σοι συγκεχώρηται
καὶ ἐφείτα σοι βουλομένῳ ποιεῖν τὰ τῆς λει-
τουργίας. Θέλησον οὖν καὶ συγκατοίχησον ἡμῖν·
τὰ δὲ πρὸς τὴν χρεῖαν ἅπαντα ἂν ἡμεῖς ἀνελλι-
πῶς χορηγοῦμεν.» Ὁ δὲ· «Τῷ τέως μὲν οὐ
δύναμαι (ἔφη) διὰ τὸ βούλεσθαι συγκατοικεῖν
τοῖς ἐμοῖς οὕτως ἐν τῇ Μηδείᾳ· ὁ δὲ δύναμαι
ποιεῖν, τούτου¹⁰ καὶ δέομαι μὴ ἀποτυχεῖν·
κέλευσον ἔρχεσθαι με καὶ λειτουργεῖν ἐν τῷ
τῆς ἁγίας ναῷ μὴ παρὰ τίνος κωλονόμενον.»
Ὁ δὲ καὶ λίαν ἀσμένως τοῦτο κατένευσε, πρὸς
δὲ καὶ ἤξιον μὴ ὑστερεῖν, ἀλλὰ συγχρότερον
τοῦτο ποιεῖν.

25. Ἐπεὶ δὲ ὁ ὄρηθεῖς Συμεὼν οὐκ ἐν ταῖς ἀλο-
θείαις παρ' αὐτοῦ πόλεσιν ἀνετίθει φρουροὺς
διὰ τίνος χρονικοῦ διαστήματος μετεκαλεῖτο
ὡς ἐαυτὸν καὶ ἄλλους ἀντ' αὐτῶν ἐπέταξε, μετα-
καλεῖται¹ καὶ ἐκ Βιζύης Βουλίαν, ἕτερον ἀντ' αὐ-
τοῦ πέμψας φρουρὸν τῆς πόλεως. Οἱ δὲ τῆς φρου-
ρᾶς ἐξερχόμενοι, δεῖν κρίνοντες πολέμου νόμῳ
σὺν λαφύροις οἰκαδε ἀναστρέφειν, τοῖς ἐναπο-
λειφθεῖσι τῶν Ῥωμαίων ἐπέτρονον, καὶ λείαν
πολλὴν λαμβάνοντες, οὕτω τὴν αὐτοῦς φέρονσαν
ἐπορεύοντο. Ὡς δὲ καὶ Βουλίας τῷ διαδεξαμένῳ
τὴν Βιζύην κατέλιπε, τῷ εἰρημένῳ νόμῳ
στοιχῶν καὶ αὐτός, εἰς λαφυραγωγίαν ἐτρέπετο.
Ἐνθεν τοι καὶ εἰς Σηλυβρίαν² καταλαβὼν, συν-
αντᾶται παρὰ τοῦ ἐκεῖσε Ῥωμαϊκοῦ στρατοπέ-
δου, οὗ³ τὸν Βαάνην ἠγείσθαι φθάσας ὁ λόγος
ἐδήλωσε. Γινὼς οὖν ὡς σὺν τῷ τοιοῦτῳ στρα-
τεύματι καὶ Βαάνης ἐστὶ, τοὺς οἰκείους αὐτοῦ
ἐπιστήσας, μόνος εἰρημικώτερον παρεξέβη,
καὶ τινα προσκαλεσάμενος ἐκ τοῦ στρατοπέδου
Ῥωμαίων, περὶ Βαάνου μαθεῖν ἤξιον, εἰ παρήν
τῷ στρατοπέδῳ· παρόντα δὲ μαθὼν, ἐδέετο
τοῦτον ἰδεῖν. Μηνύεται ταῦτα Βαάνη, καὶ ὡς εἴ-
χεν ἔνοπλος, ἔρχεται πρὸς Βουλίαν. Ὁ μὲν οὖν
εὐθὺς αὐτὸν ἤρετο· «Σὺ εἰ ὁ σεβάσμιός μοι
Βαάνης, ὁ υἱὸς τῆς ἐν Βιζύῃ ἁγίας Μαρίας;»
Ὁ δὲ· «Ἐγὼ εἰμι (ἀπεκρίνατο), σὺ δὲ τίς
εἰ καὶ πῶς τὸ ἐμὸν ὄνομα οἶδας καὶ τῆς μητρὸς,
καὶ πόθεν ἐμοὶ φίλιός διάκεισαι;» Ὁ δὲ Βου-

VITA

E

et cum
Baana
Mariae
jilio

F

24. —¹ δει V, L. —² δὲ L. —³ ἐξεί L. —⁴ πλη-
ρώσω L. —⁵ ἐνταυθῇ L. —⁶ δὲ L. —⁷ αὐτῆς
V, L. —⁸ Σηλυβρία L. —⁹ διαβαλλόντας L. —

¹⁰ τοῦτο L.

25. —¹ μετεκαλεῖται L. —² Σηλυβρίαν L. —
³ ὄν L.

(1) Vide Comm. praev. num. 6, supra, p. 690, annot. 2. — (2) Ibid., annot. 3.

VITA
amicitiam
coniungit.

λίαν· « Ἀνθρωπὸς εἰμι ἁμαρτωλὸς (ἀπεκρίνατο),
ἐπειδὴ τὸ τῆς σῆς μητρὸς ἄγιον⁴ λείψανον
οὐκ ἤξιώθη ἰδεῖν, — ἀνοιγομένον γὰρ τοῦ
τιμίον σκευὸς, ἐν ᾧ κατακείται, ἵνα παρ'
ἡμῶν θεαθῆ, φλόξ ἐξεληθοῦσα ἐκείθεν ἡμᾶς
μικροῦ δεῖν κατέφλεγεν, καὶ οὐκέτι ἐτολμήσα-
μεν ἀνοῖξαι καὶ ταύτην θεάσασθαι, — κἄν γοῶν
σε ἰδεῖν ἐπεπόθουν· ἢ γὰρ ἂν οὕτω τῆς ἐξ
αὐτοῦ διὰ σοῦ χάριτος ἀπολαύσαιμι· σοῦ δὲ
τὸ ὄνομα, καὶ ὅτι ἐνταῦθα εὐρίσκη, ἔχω μαθῶν⁵
ἀπὸ τῶν παρ' ἡμῶν αἰχμαλώτων, ἀφ' ὧν καὶ
περὶ τῶν τελουμένων θαυμάτων ἀκήκοα. Βε-
βαιότερον δὲ περὶ πάντων ἔργων παρὰ ἱερέως
ἀνδρὸς τοῦ λειτουργοῦντος ἐν τῷ ἀνεγερθέντι
παρὰ τοῦ πατρὸς σου ναφῷ. Ἀλλὰ καὶ ἐφ' ἡμῶν
αὐτῶν τοιοῦτόν τι γέγονεν⁶. Τῶν ἡμετέρων
στρατιωτῶν καθημένων εἰς φυλακὴν τοῦ τεύ-
χους Βιζύης καὶ λόγοις διαφόροις ἐντυγχανόν-
των, καὶ περὶ τῶν τῆς ἁγίας θαυμάτων ἤρξαντο
διηγείσθαι καὶ ἅπαντες ἐξεπλήρουντο· εἰς δὲ
τούτων ἀπιστίας πάθει ἁλούς, μὴ ἀληθῆ εἶναι
ἔλεγε τὰ λεγόμενα· εἰ γὰρ ἅγια ἦν αὕτη, καὶ
τὴν πόλιν ταύτην, ἐν ἣ κατέκειται, τῶν ἡμετέρων
χειρῶν διεσώσατο ἂν. Οὕτω τέλος ἔσχεν ὁ λόγος
αὐτῷ, καὶ πνεύματι συλλαμβάνεται πονηρῷ,
πίπτει κατὰ γῆς τοὺς ὀφθαλμοὺς διαστρέφων,
τοὺς ὀδόντας βρόχων, σιέλη ἐκπίτων τοῦ στό-
ματος, τοῖν χερσίν⁷ συγχάρις πατάσσει τὴν
κεφαλὴν καὶ μέγα βοῶν· ἐπὶ πολὺ δὲ οὕτως ὀ-
χλοῦμενος, μόλις ἐπὶ τρέμονσιν ἀνέστη τοῖς
γόνασιν, καὶ τὸν τάφον τῆς ἁγίας μητρὸς σου
κατάλαβόν καὶ ἐφ' ἱκαναῖς ἡμέραις ἐκεῖσε
βασανιζόμενος ἔτυχε τῆς ἰάσεως· ὅπερ ἡμεῖς
ἅπαντες θεασάμενοι καὶ ἔμφοβοι γεγονότες,
τὸν Θεὸν τὸν δοξάζοντα τοὺς γνησίους οἰκέ-
τας αὐτοῦ ἐμεγαλύνοντες ἰσχυρῶς, τὸν δὲ
λαθῆντα ἄνθρωπον εἰς Βουλγαρίαν ἐστείλαμεν
καὶ τοῖς ἐκεῖσε τὰ εἰς αὐτὸν γεγονότα⁸ παρε-
δηλώσαμεν, ἱερέα τε μετεκαλεσάμεθα καὶ τὰ
τῆς λειτουργίας μέχρι τῆς⁹ σήμερον εἰς τὸν
ναὸν ἐκτελεῖ. » Τούτοις Βουλίας τε καὶ Βαά-
νης ἀλλήλοισι συνομιλήσαντες, εἰρηκτικῶς διε-
ξέσθησαν.

Baanes
matris
sepulcrum
invisit.

26. Μετ' ὀλίγον δὲ τοῦ εἰρημένου Συμεῶν
τὴν ἀβλάν ψυχὴν ἐκρήξαντος, Πέτρος ὁ υἱὸς
αὐτοῦ (1) τὴν ἀρχὴν διαδέχεται, ὃς καὶ βαρβαρι-
κώτερον τοῖς πράγμασι χρώμενος, τὰς ὑπὸ τοῦ
πατρὸς αὐτοῦ ἀλωθείας πόλεις τῆς Θράκης
εἰς ἔδαφος κατασπᾷ, εἰς ἑαυτὸν τοὺς ἐν αὐταῖς
ἐδρισκομένους Βουλγάρους μετακαλοῦμενος,
μεθ' ὧν καὶ τὴν Βιζύην οὕτω διέθηκεν· ὅπερ
μαθὼν Βαάνης σὺν τισιν ἱερεῦσι καὶ στρα-
τιώταις τῶν ὑπὸ χεῖρα τὴν Βιζύην καταλαμ-
βάνει¹. Εἰσελθὼν οὖν μετὰ τῶν σὺν αὐτῷ ἐν
τῷ θείῳ ναφῷ τῆς ἁγίας μητρὸς αὐτοῦ καὶ τὰ
εἰκότα εὐξάμενοι καὶ εὐχαριστήσαντες, τὸ τί-
μιον αὐτῆς καὶ ἁγίον λείψανον κατησπᾶσαντο·
τῆς θείας δὲ καὶ ἁγίας ἱεροτελεστίας² ἐναρχο-
μένης, τρισμὸς μέγας γέγονεν ἐν τῷ γλωσσο-

κόμῳ καὶ φόβον πᾶσιν ἐπέβαλεν, ὡς μικροῦ D
καταλιπόντας τὸν ναὸν ἐξελεῖν. Τούτου δὲ
μεθ' ἱκανῆς τῆς ὥρας παυσαμένου, διαπορεῖν
ἤρξαντο³, τί ἄρα τὸ σημεῖον βούλεται τοῦτο.
Βαάνης οὖν ὁ υἱὸς αὐτῆς· « Ὡσπερ (φησὶ)
καταλιπόντων ἡμῶν τὴν Βιζύην, ἀγανακτοῦσα
γοεράς ἠφίει φωνάς, καθὼς ὁ αἰχμάλωτος διη-
γήσατο, οὕτως ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ ἡμῶν σικριτᾶ
ἐν ἀγαλλιάσει. » Τὰ τῆς θείας δὲ λειτουργίας
τελέσαντες καὶ ἐπὶ τῷ γεγονότι δοξολογήσαντες,
εἰς Σηλυβρίαν⁴ αὐθις ἐπέστρεψαν.

27. Ῥωμανοῦ (2) δὲ τῶν Ῥωμαϊκῶν σκήπτρον
ἐπιλημμένον καὶ γαμικὰ συναλλάγματα ἐκ-
τελέσαντος μετὰ τῶν Βουλγάρων, εἰρηναία
κατάστασις μέσον⁵ αὐτῶν τε καὶ τῶν Ῥω-
μαίων ἐγένετο. Ἐγθεν τοι καὶ ἅπαντες συναχ-
θέντες εἰς τὰς ἰδίας πατρίδας ἐκτός τινος δέους
ἔθειον, καὶ Βαάνης ἐντεῦθεν μετὰ τῶν σὺν αὐτῷ
ἐκ Σηλυβρίας⁶ τὴν Βιζύην κατέλαβεν. Ἐτυχε
δ' ἐν τούτῳ καὶ τὸν εἰρημένον ἀδελφὸν αὐτοῦ⁷
Στέφανον ἐκ τῶν Ὀλυμπίων ὁρέων κατὰ τινα
χρεῖαν τὴν Κοινοσταντῖνον καταλαβεῖν, ὁδῷ
Στέφανον ἐπι ὀνομαζόμενον, ἀλλὰ Συμεῶν, τῷ
μοναχικῷ σχήματι τὸ ὄνομα εἰς τοῦτο ἀμεί-
ψαντα. Οὕτως⁸ τοῖν ὁ Συμεῶν τῇ τῶν πραγ-
μάτων εἰρήνῃ ἐπενοφρανθεῖς καὶ ἅμα μὲν ποθῶν
τὴν πατρίδα ἰδεῖν, ἅμα δὲ καὶ τοὺς ἀδελφῷ ἐν-
τυχεῖν, τὸ δὲ πλέον, ἵνα τὸ τῆς μητρὸς ἁγίων
λείψανον προσκνησῆς καὶ ἀσπασάμενος, τῆς
ἐξ αὐτοῦ καταπολιθῶν χάριτος, τὴν Βιζύην
καταλαμβάνει. Εἰς τὸν ναὸν οὖν ἀφικόμενος καὶ
τὰ κατ' ἔφρον ἐνῆρχε τε καὶ εὐχαριστίας πλη-
ρώσας, ἐντυγχάνει καὶ τοῦ αὐτοῦ ἀδελφῷ Βαάνῃ
ἐνθα δὴ κοινοσάμενοι ἄμφω τὰ κατὰ γνώμην,
τὰς ἀνηκούσας αὐτοῖς ἀδελφικὰς μερίδας ἀπο-
κληροῦσι τῷ ναφῷ τῆς ἁγίας αὐτῶν μητρὸς καὶ
εἰς μοναστήριον αὐτὸν ἀποκαθιστῶσιν. Ὁ γοῶν
Συμεῶν ἐνταῦθα καὶ μετὰθεσι ἐνοεῖ τῶν λει-
ψάνων· καὶ τὸ μὲν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐκτός τῆς
ἐκκλησίας τάρων ποιήσας τίθηται, τὸ δὲ τῆς ἁ-
γίας μητρὸς αὐτοῦ⁹ ἀπέθετο ἐν ᾧ ὁ πατὴρ κατέ-
κειτο ἐκ μαρμάρου πεποιημένῳ. Οὐδ' ἔαντοῦ
δ' ὁ Συμεῶν τὴν μετὰθεσιν ἐποιήσατο, ἀλλὰ δι'
ἑτέρων· αἰτίαν δὲ τούτου, ἐν οἷς τὰ περὶ τού-
των ἐκδιηγείται, ταύτην δίδωσιν οὕτως¹⁰· « Ἐ-
γὼ δὲ τῷ τοῦ Χάμ ὑποδείγματι ἔμφοβος ὢν,
ἀσχημοσύνην πατέρων θεάσασθαι οὐκ ἐτόλ-
μησα. » Διὸ καὶ ἄλλοις ἐπέτρειψε τὴν μετὰθε-
σιν· οἱ δὲ ταύτην ποιησάντες φασὶ τὸν μὲν τοῦ
Νικηφόρου νεκρὸν ὄσταν μόνον καὶ τινὰς ἀρμο-
νίας διαγνώσκεισθαι, ἔτη δ' ἑξήκοντα¹¹ (3) κάτω κείμενον·
τὸ δὲ τῆς ὄσιας ἁγίων λείψανον σφῶν τε καὶ
ἀνελλιπέως εἶναι διωμολόγουν καὶ μηδεμίαν πα-
θὸν φθορὰν, πέμπτον καὶ εἰκοστὸν ἔτος κεί-
μενον· ὃ καὶ ἄρτιως ὁράται, χρόνον ἤδη συ-
χρῶν παρεληλυθότων, μηδεμίαν ἔχον διάλυσιν.
Ταῦτα δὴ δεόντως¹² πληρώσαντες καὶ τὰ εἰ-
κότα τελέσαντες, ἀπαίρει τῆς Βιζύης ὁ Συμεῶν
καὶ εἰς ὄρος καταλαμβάνει τὸν Κορινῶν ἐπινο-

Bigam
redux

Symeoni
fratri
occurrit;
E

qui paren-
tum corpora
transferri
curat.

F

⁴ ὄνομα καὶ add. L. — ⁵ μαθεῖν L. — ⁶ γέγοναι V. — ⁷ ταῖς χερσὶ L. — ⁸ γενότα V. — ⁹ τῆρ L.

26. — ¹ καταλαμβάνει V. — ² ἱεροτελεστίας L. — ³ ἤρξαντο V. — ⁴ Σηλυβρίαν L.

27. — ¹ μέσον V, L. — ² Σηλυβρίας L. — ³ αὐ-
τοῦ ἀδελφῶν L. — ⁴ οὕτως L. — ⁵ λείψανον add. L.
— ⁶ om. L. — ⁷ (ἔτη δ') ἔτει δὲ V, L. — ⁸ (δὴ δ.) δὲ
ὄντως L.

(1) Petrus I (927-969). — (2) Vide Comm. num. 8, annot. 11.

-μαζόμενον

A μαζόμενον ἐν ὄρει Παφλαγονίας⁹, τῆς Πλουσιόδος ἐγγύς (1), τὸν ἀκηρῆτον δὲ¹⁰ εἶλετο βίον καὶ ἐτι ἐξεργαζόμενος.

28. Μετὰ τούτων δὲ πλείστον θαυμάτων ἐκτελουμένων, καὶ ἐπὶ ταῦτα ὁ λόγος ὁρμῆ καταλιπεῖν τι τῶν γεγονότων οὐκ ἀνεχόμενος. Γυνή τις ἀπὸ τοῦ κάστρου Μηδείας μονηρῶ πνεύματι συλληφθεῖσα, δεσμῶτις παρὰ τῶν ἰδίων αὐτῇ ἐπὶ τὸν τάφον ἄγεται τῆς ἁγίας, καὶ τὴν ὑγίαν ἀπολαβοῦσα, οἰκᾶδε χαίρουσα ἀναστρέφει. Καὶ ἀνήρ τις Δαβὶδ ἐπονομαζόμενος νοσήματι περιπέπτωκε χαλεπῶ· τὸ δὲ νόσημα ἐπὶ τοσοῦτον κατεῖχε τὸν ἄνδρα, ἐφ' ὅσον δὴ τὰ τοῦ σώματος μέλη τῇ παρέσει¹ νεκρὰ κατεργάσασθαι. Ἡτόνησε μὲν αὐτῷ ἡ φυσικὴ διαστία, ἀπεκέκλειστο σιτίων, ἀπεκέκλειστο πόματος· εἰ δὲ ποτε εἶχεν ἄγειν τι τῶν ἀπάντων τῷ στόματι, μέχρι μὲν τοῦ φάργγου ἦγετο, εἶτα τῇ ὄρμῃ² τοῦ ἐντός κινούμενου πῆθους ἐκείθεν ἐξήρχετο, ὅθεν καὶ τὴν καθόδον εὖρεν· οὐδὲ γὰρ καθεστηκότα τὰ ἐντός εἶχεν ὄργανα τὰ δυνάμενα κατεργάζεσθαι τὴν τοῦ ζῴου τροφήν, νόμον φύσεως εἰκοντα. Διόπερ ἄγεται καὶ οὗτος εἰς τὸ τῆς ἰάσεως ταμείον³, εἰς τὸν ἀκένωτον θησαυρὸν· πλησίον τῆς σοροῦ καὶ αὐτὸς κατατίθεται, διημερεθεῖ, ἐξαιτεῖται τὴν τῆς νόσου ἀπαλλαγὴν, λαμβάνει ταύτην αὐθήμερον, ἀλλ' οὐ καθαρῶς ἴσος ἐντεῦθεν καινουργεῖσθαι τι παραδοξότερον προειδίας τῆς μακαρίας. Ἄμῃ καὶ ἐγείρεται ὁ ἀκίνητος, ὁρᾷ πόδας ἀναισθητοὺς ὄντας τὸ πρὶν τὴν ἴασιν εὐραμένους καὶ δυναμένους ποιεῖν τὴν ἰδίαν ἐνέργειαν, βαδίζει τοῖσι, ἀπεισι παρὰ τὴν ἑαυτοῦ οἰκίαν μὴ παρὰ τινος ἀγόμενος ἢ ἐξειδόμενος· μετ' ὀλίγον δὲ μικρὸν βαρυνόμενος ἐπὶ τινὶ λειψάνῳ τῆς νόσου, ἀμνημονεῖ ὅθεν ἔτυχε τῆς ἰάσεως, ὅθεν ἔσχε τῶν βαρυνάτων ἐκείνου καὶ ἀφορήτων ὀδυνῶν τὴν ἀπαλλαγὴν, καλεῖ φαρμακὸν τινὰ γυναῖκα ὑπὸ τῶν τῆς ποιηρίας πνευμάτων τερατοουργοῦσαν, δοκῶν ἐπ' αὐτῆς ὁ φρενολήπτος τὴν ἄκρην ὑγίαν ἀπολαβεῖν. Ὡς δ' ἐπεβάλλετο⁴ μαργαρίτας καὶ ἐποδαῖς καὶ συχναῖς φαρμακείας ἀθλίως⁵ ὁ ἄθλιος, πρὸς τῷ μηδὲν ἀνεῖν εἰς λόγον ὑγείας, καὶ εἰς δεινότερας χωρεῖ τὰς πληγὰς καὶ ἐργάζεται αὐτῷ τὰ ἔσχατα⁶ χειρῶνα, ὁ φασὶ, τῶν προτέρων. Καὶ πάλιν ὀδύνας⁶ δομειῖται καὶ πάλιν ἀκνησιὰ μελῶν καὶ κακῶν μυρῶν γέμουσα συμφορὰ. Ἀλλ' οὐκ ἔμελλεν ἐπὶ πολλῷ χαίρειν⁷ ὁ Σατανᾶς· σνεῖς γὰρ ὁ ἀνὴρ τὴν ἀπάτην σὺν δάκρυσι θερμοῖς τὴν φιλόνητον Μαρίαν επικαλεῖται, ἐξαιτεῖται τοῖς συγγενέσι πρὸς τὸν θεῖον ταύτης ἀποκομίσαι ναόν· ἄγουσι τοῦτον τῇ κλήνῃ κείμενον, ἐμπροσθεν τῆς ἁγίας ὀπίπτουσι λάρακος, καὶ ὁ νοσῶν πρὸς τὸν ἱατρὸν ἀπιδὼν καὶ βέθιον στενάξας καὶ γοερὸν παρακεκομμένη τῇ φωνῇ καὶ τῷ ἄσθματι· «Σὺ μὲν, (ἔφησε) μακαρία, εἰς ἐμὲ τὸν ἄθλιον ἐργασαμένη τὸν ἔλεον, τοῦ θανατοῦντός με νοσήματος ἡλευθέρωσας· ἡμεῖς δὲ ἐπ' οὐκ ἀξίαις ταῖς ἀμοιβαῖς τὴν δωρεάν ἀπέτισαμεν. Τὸ λείψανον τῆς νόσου τὸ ἀμυδρὸν μὴ σοὶ τῇ θερμῇ ἱατρῷ ἀναθέμενοι, τῇ ἐξ αὐτομάτου μοι παρασχόσῃ τὴν ἴασιν τοῦ πολυειδοῦς ἐκείνου νοσήματος, ἀλλ' ἐξ ἀφροσύνης τῇ ὑποβολῇ τοῦ Σατᾶν ἐμπεπαρονήκαμεν γυναῖκα⁸ τινὶ ὀλεθρῶ καὶ πονηρῷ τὰ καθ' ἑαυτοὺς ἐπιτρέψαντες. Ἀλλὰ τῇ σῆ⁹ συνήθει φιλανθρωπία τῶν διπλῶν ἐξελοῦ με κινδύνων· εἰ γὰρ τῆς σωματικῆς ὑγείας¹⁰ ἐπαπολαύσω, γνώσομαι πάντως ὡς καὶ συγγνώμης ἀξιοθήσομαι, ὡν ἀθλίως καὶ ἀσύνγνωστα ἤμαρτον, ἀσέβειαν ἄντικρυς ἐργασάμενος.» Τοιαῦτα καὶ ἕτερ' ἄλλα¹¹ πρὸς τοῦτοις ἔλεεινῶς φηγεζαμένον, ἐπικαμφθεῖσα ἢ μακαρία ἢ τοῦ φιλανθρώπου μαθήτρια, ἢ καὶ ζῶσα καὶ μετὰ θάνατον πλουσιῶς ἐκκενοῦσα τὸν ἔλεον, τὴν ἴασιν τῷ ἀνδρὶ καθαρῶς ἀποδίδουσι.

29. Γυνή καὶ αἰθὶς ἕτερα δαίμονι συλληφθεῖσα καὶ ἀρχομένη, παρὰ τὸν τάφον τῆς ἁγίας ἀχθεῖσα τῆς ἰάσεως ἔτυχε. Καὶ ὁ ἐπὶ θυγατρὶ δὲ¹ ταύτῃ² γαμβρὸς παραπλησίῳ δαίμονι συλληφθεῖς, καὶ αὐτὸς κατὰ τὸν ὁμοῖον τρόπον τῆς ὑγείας ἐπιτυγχάνει. Καὶ ἱερεῖ τινὶ ἀλάλω καὶ ἀναισθητῷ ὑπὸ νόσου τινὸς γεγονότι τὸ λαλεῖν καὶ αἰσθάνεσθαι ἢ μακαρία ἀποδοῖ³. Καὶ παιδίῳ τινὶ ἐξ τοσοῦτον νάρκωσι⁴ παθόντι μελῶν, ὡς μηδὲ τὸ στόμα ἀνοῖξει δύνασθαι, παρὰ τὸν τάφον αὐτῆς ἀχθέντι τὴν ὑγίαν ἀποχαρίζεται. Ἔτερος δὲ τις ἀνὴρ, — Ἰσαάκιος ὄνομα τῷ ἀνδρὶ, — ὑπὸ σατανικῆς προσβολῆς τὸ φρονεῖν ἀπολέσας, κατὰ πεδίον⁵ ὡσπερ ἵππος ἐκράναι καὶ ἐπὶ κρηνοῦς ὁρέων καὶ δυσβάτους ὁδοῦς διήρχετο δεσμὰ πάντα καταρρηγνός⁶, μόλις ὑπὸ τῶν οἰκείων κρατεῖται καὶ δεσμοῖς παρὰ τὸν τάφον τῆς ἁγίας ἄγεται καὶ τὴν ὑγίαν ἐκείθεν τελείαν ἀπολαμβάνει. Σὺν τούτῳ δὲ καὶ ἕτερος κομισθεὶς ὑπὸ δαίμονος ἐνοχλούμενος, καὶ αὐτὸς καθαρῶς τῆς ὑγείας ἔτυχε καὶ μετὰ τῶν ἰδίων ἀγαλλιώμενος τὴν οἰκίαν αὐτοῦ κατέλαβε.

30. Τὰ γοῶν πλείονα τῶν θαυμάτων τῆς μακαρίας¹ διὰ τὸ πλῆθος τῆς διηγήσεως ἐκὼν ὑπερβήσομαι. Ἐπεὶ δὲ τοὺς φιλακροόμενος² πάσχειν πέφυκε, γλιχομένους μαθεῖν περὶ τῶν τῆς ἁγίας παίδων, ἐν τίνι βίῳ ποίῳ³ τῷ τέλει ἐχρήσαντο⁴, ὁ λόγος ὀλίγ' ἄλλα καὶ περὶ αὐτῶν εἰρηκέναι χωρεῖ. Ὁ μὲν Βαάνης ὑπὸ τῷ πατρὶ ἀδξήθει⁵ καὶ εἰς ἄνδρας φθάσας, γυναῖκαί συζεύγνυται τῶν ἐπιφανῶν, καὶ δρογγαρίον τάξιν λαχὼν, οὐκ ἐπήρθη περὶ τινὶ τῶν τῷ κόσμῳ τιμίῳν, ἀλλὰ τὴν ἰδίαν μητέρα ἐν πᾶσιν ἀπομιμούμενος, πρὸς ἦν, ἡσέχιος, ἱλαρός, ἐπιεικής καὶ⁶ χρηστός, ὑπερβάλλον πάντας⁶ τοῖς περιδεξίσι τῶν στρατιωτικῶν κατορθώμασιν· ἦν μὲν γὰρ ἀνδρείος κατὰ τὸ σῶμα, πολλῷ δὲ ἀνδρειότερος κατὰ ψυχὴν καὶ προαίρεσιν· χρημάτων δὲ καὶ κερδῶν πάντων ἀνώτερος ὢν, παρεχόμενος αἰεὶ τοῖς συστρατιώταις τῶν σκύλων, ὡς ἐντεῦθεν

VITA
et iterum
a sancta
persana-
tur.

Vis dae-
monum
ab homi-
num
corporibus
depellitur.

Baanis
matris
virtutes
aemulatus,

⁹ παφλαγονίας L. — ¹⁰ om. L.

28. — ¹ παραινεῖ L. — ² τὴν ὄρμην L. — ³ ταμείον L. — ⁴ corr., prius ἐπέβαλε V; ὡς δὲ παρεβάλλετο L. — ⁵ om. L. — ⁶ ὀδύνας V. L. — ⁷ χαίρεινσα L. — ⁸ γυνή L. — ⁹ om. L. — ¹⁰ ὑγείας L. — ¹¹ (ἕτ. ἄλλα) ἕτερα L.

29. — ¹ om. L. — ² ταύτης L. — ³ ἀπὸ πηδύ L.

— ⁴ ἄρκον L. — ⁵ παίδιον L. — ⁶ καταρρηγνός L.

30. — ¹ (τῶν - μακαρίας) prius bis scriptum in V. — ² φιλακροόμενος L. — ³ om. L. — ⁴ ἐχρήσαντο L. — ⁵ ἀδξήθει L. — ⁶ πάντως L.

(1) Vide Comm. praev. num. 6, supra, p. 690, annot. 6.

VITA
 B
 instante iam morte,
 a Symeone fratre
 monastica veste induitur.
 Symeonis merita.
 Luc. 10, 42.

προσφιλης είναι αυτοις και περιδοξος και εν τοις απαντων στόμασι φέρεσθαι. Έσχε και συνασκητήν και συνεργόν απαντων των καλλιστων κατορθωμάτων Θεόδωρον τίνα τον την τοδωμαν διαδεξάμενον του πατρός αυτού, άνδρα γενναίον τὰ στρατιωτικά και ύψωμάλεον, γενναιότερον δὲ τοις κατά Θεόν πολιτεύμασιν· φη δὴ συζευχθείς, οια μόσχος εδγενής τε και ισχυρός, ως εις πίονα γήν ηροτριών εν εαυτοίς και των άρετων τὰ σπέρματα ως άριστοι γεωργοι κατεβάλλοντο, οί κατά καιρόν εδφορόσυνως εθέρισαν, καρποδς ώριμους Θεώ και τοις θείοις ληροίς έναπέθετο⁵ και αγαλλίασιν αιώνιον εκομίσαντο⁶. Πλέον δὲ πάντων των άρετων ο Βαάνης την ελεημοσύνην ησπάζετο κατά ζήλον και μίμησιν της μητρός· οδδὲ της θείας ακολουθίας ημέλει ο των θεϊων και αναφαιρέτων άριστος εραστής, άλλ' εκάστην ημέραν μετά και ακολουθίας ώρον δώδεκα τὸ άπαν εστιχολόγει ψαλτήριον, και εσπέρας άει πρό των ἔπνων μετά την των αποδεικνυων ακολουθίαν παράκλησιν προς την άειπάρενον του Θεου ήμών μητέρα διά κανόνων τεσσαράκοντα εποικετο, βέβλω τὸ παρόπαν εν τούτοις μη χρώμενος, και της λοιπής δὲ άπίσης ακολουθίας οδδέποτε τινας άπελείπετο.

31. Έπει και αυτόν αί οδράνια μετεκαλοῦντο μοναί, διά φυσικῆς ακολουθίας τουτο γενέσθαι προστάττει ο Κύριος. "Όθεν και κοιλιακῶ νοσήματι περιπίπτει, εφ' ᾧ και την Κωνσταντίνον καταλαμβάνει ίάσεως δῆθεν χάριν· τὸ δὲ ην άρα της του Θεου προνοίας και οικονομία του κρείττονος· η γάρ ημέρα την Κωνσταντίνον ο Βαάνης μετά της νόσου κατέλαβεν, εν αὐτῇ και ο αδελφός αυτού Συμεών καταλαμβάνει¹ εν του θρόνου του Κυμνά, ένθα ην αὐτῶ τὸ της άρετῆς εργαστήριον, ως ηδη φθίαςας ο λόγος εδήλωσε, και παρά τῇ πύλῃ της οικίας, εν η σκηροῦν ο Βαάνης έμελλε, παρά δόξαν αναντώσων άλλήλοις, πράγμα τι θεϊον τοις τότε θεασαμένοις και τοις νῦν άκούουσιν. Ένταῦθα κατασπασάμενοι άλλήλοις και συλλαλήσαντες τὰ εικότα, τῶ Θεῶ την εδχαριστίαν άπέειμον· τρυγᾷει δὲ ο Βαάνης διά των χειρών του αδελφοῦ αυτού Συμεών του θεϊου και άγγελικοῦ σχήματος και² Μαρίνος μετονομάζεται και εις τὰς θείας σκηνάς μετοικίζεται, δευτέραν τότε του Ιουνίου μηρός άγοντος· κατατίθεται δὲ τὸ σεβάσμιον αυτού και τίμιον λείψανον εις την μονήν της Θεοτόκου την τὰ Κορώνης επνομαζομένην πλησίον της Άσπάρον³ κινιστέρης⁴ (1). Τὸ μὲν δὴ τούτου⁵ τέλος τοιοῦτον εσχε τον τρόπον. Εί δὲ και ο ῥήθεις Συμεών εκ των πολυλαχου του λόγον περι αυτού λεχθέντων τοις άγίοις συντάττειτο, τοις θείοις άνδράσιν ο λόγος σκοπεῖν άφήσιν. Γραμμάτων μὲν οδν γέγονεν έμπειρος και εις βασιλείους αδλὰς άπετάχθη διάγειν, ως εἴρηται, και ο τρόπος αυτού προκόπτειν αυτόν εδίδον τοις παρά ανθρώποις κρείττωσιν· άλλ' ερωτι των θεϊων αλόδς και την ὄτως μερίδα εδαγγελικῶς εκ-

λεξάμενος, εκουσίως καταλιμπάνει τὰς γητῶνους τιμάς, και Θεῶ μόνῳ ζῆν εγγουκῶς, ασκητικοίς πόνοις εκδίδουσιν εαυτόν, και ὄρη διερχόμενος εξ ὄρεων και τόπων άμειβον εκ τόπων⁶ και κατά τὰς μελίσσας ως εξ άνθέων των άρετων συλλέγον τὰ κρείττονα, σκεῦος εαυτόν της ὄτως γλυκῆτιτος κατεσκευάσε, και πάσης πικρίας γηϊνης εκκαθαρθείς, οικος Θεου εχρημάτισε· πλουτεῖ γὰρ και άκον τὸ της ιερουσύνης αξίωμα διά μόνην ποταγῆν τῶ επιστατοῦντι καταπεισθείς.

32. Έδει μὲν τοιοῦτους νιούδ¹ εν τοιαύτης γενέσθαι, θείους εκ θείας, θανασιούς εκ θαναμασίας και χρηστοῦς εκ χρηστῆς και εξ άγίας άγίους, αφιερωμένους Θεῶ εκ γενέσεως η μάλλον ειπεῖν και πρό αὐτῆς της² γενέσεως, επειδῆ η τούτους τεκοῦσα εαυτήν ὄλην εκ βρέφους Θεῶ αφιέρωσεν εξ ιδίας της προουρέσεως, οικος απαντων γεγονῖα των άρετων, αἱς ο πάντων Θεοδς επεφροαίνεται. Τις γὰρ εζειπειν δυνηθεί τὸ εδγενὲς αὐτῆς του φρονήματος, τὸ της σωφροσύνης ὄραιον, τὸ της άγχιούας περικαλλέστατον, τὸ πρόσ πάντας ἱλαρόν και εδμενὲς και ελιχου, την παρότητα, την συμπάθειαν, τὸ επικεικῆς τε και μέτριον εν πάσι και διά πάντων, τὸ πρόσ τοδς δεομένους πάντας χρηστοῦν και φιλιάνθρωπον, εν ᾧ και την άμετρον ελεημοσύνην ησπάζετο και εζεπλήρου, μηδὲν εαυτῇ περιποιουμένη, άλλὰ πάντα τοις πτωχοις χορηγοῦσα. Πόσον οισθε θυγατέρα πρόσ γάμον εξέδοτο, οικοθεν προῖκα προθεῖσα; πόσους ανέπλασε νέους ὄρφανῶ διεφθαρομένους; πόσαι γυναῖκες χηρεῦουσαι εκ των εκείνης δορεῶν φιλοτιμῶς παραμυθίας άπήλυσαν; πόσους πεινῶντας εξεθρεψε; πόσους γυμνοῦς ενέδουε; πόσους διρῶντας ηδίστον πόματος ενεφόρησεν; Έπεισεσαν εκείνην μάλλον η τον άέρα οί πένητες, οί προσταλαιπωροῦντες τῶ κρείει και τῶ ψύχει πηργνόμενοι περιεθάφθησαν από ενδυνάμων αὐτῆς· οί μηδὲ ὄδατος δυνάμενοι εδπορεῖν τῇ των μελῶν παρσει εκείνην εσχον των αναγκαίων παροχέα δένυσαν. Αὐτῇ συμβαίνει προσφόρος λεχθῆναι τὸ του 'Ιώβ, τὸ την αὐτῆς θῆραν εἶναι παντὶ αἰτοῦντι ηνεωγμένην. Τὰς δὲ δὴ περι τοδς θείοις ναοδς πορείας αὐτῆς φροντίδας τε της εδπροεπίας αὐτων και επιμελείας, τὰς³ ὄλονκτιους προσευχάς, τὰς παννύχους στάσεις, τὰς γονυκλισίας τὰς άμυθήτους, τοδς⁴ από τούτων ποταμηδόν περιωρομένους αὐτῇ ιδρωτάς⁵, τὰ συνεχῆ και άέννα⁶ δάκρυα, τις αν λέγειν ισχύσειεν; τὰς εν τοις πειρασμοίς δ' αδθις καρτερίας αὐτῆς, τὰς τε εν σκοφαντίας και εν ταῖς διαβολαῖς γενναιότηας εκ σταθηρωτάτης διανοίας προβεβλημένας και την εν λόπταις και συμφοραῖς ταύτης εδομονήν ανένδοτόν τε και ανπόκριτον τίς οδκ αν εκπλαγειῆ τε και θαναμάσει⁷; Πρόδς τούτοις δὲ τίς αν δυνηθεί λόγος άπαριθμῆσαι τὰς μετά θάνατον εδεργεσίας αὐτῆς κοινῶς πρόσ πάντας τὰς τε γεγεννημένας ίάσεις τε και θαναματοργίας και τὰς γυωμένας

Syncretis.
 E
 Job. 31, 32.

⁵ corr., prius έναπέθετο V. — ⁶ εχαρίσαντο L. — ³¹. — ¹ καταλ. Συμεών L. — ² om. L. — ³ άσπάρον V. L. — ⁴ γυριστέρης L. — ⁵ τούτο L. — ⁶ τάπου L. — ³². — ¹ οδν V, οδ; L. — ² om. L. — ³ (αὐτῆς-τάς) om. L. — ⁴ τὰς V, L. — ⁵ ιδρωτός L. — ⁶ άέννα V. — ⁷ θαναμάσει V, L.

(1) Vide Comm. praev. num. 7, supra, p. 690, annot. 8.

αει.

Α δει και χορηγουμένας τοις δεομένοις και πισ-
ται βεβαία τῷ θεῷ ταύτης τάφω⁸ προστρέχουσι;
Και πῶς γάρ οὐκ εἶχε και μετὰ θάνατον τοις
χρηζούσιν ἐπαρχειν, ὅτου γε και πλέον εἰλήφει
τὸ δύνασθαι, τὸ εἰ τί που ἐπανελεῖσθαι αὐτῇ
πάχος σαρκίον ἀποθεμένη και καθαρῶ τῷ
πνεύματι τῷ Θεῷ ἀμέσως προσομιλοῦσα και
τοις ἐν χάριτι παισὶ τοῦ Θεοῦ συναριθμοῦς
εἶναι πλουτήσασα;

Hagiogra-
phi per-
oratio.

33. Ἄλλ' ὡ σεβασμία Μαρία, τῶν ἐν κόσμῳ
καλῶς βιωσομένων ἀπάντων γυναικῶν τὸ¹
καλλώπισμα², τὸ τῶν δικαίων ἐντρέφημα και
τῶν ὁσίων γλυκύτερον ἡδυσμα, τὸ τῶν ἀρε-
τῶν δοχεῖον, τὸ τῶν χαρίτων σκεῦος, ὁ τῶν
ιαμάτων ἀκένωτος θησαυρός, τὸ ταμειῖον τῶν
δωρεῶν τοῦ θεῖου και παναγίου πνεύματος, σὺν
τῷ τιμίῳ χορῷ τῶν παιδῶν τῇ μακαρία και
παναγία³ τριάδι παρισταμένη και μετὰ παρη-
σίας βοῶσα. « Ἰδοὺ ἐγὼ και τὰ παιδία, ἃ μοι
ἔδωκας, Κύριε, » ἰλέον ἡμῖν τοῖς ἀναξίοις τὸν
ἐδδιάλλακτον και μακρόθυμον και ἀνεξίκακον

Hebr. 2,13.

Β Κέριον, συλλαβοῦσα συμπερσεβεντάς και συλ-
λήτορας τῶν ὁσίων τὰ πλήθη, τῶν μαρτύρων
τοὺς δήμους, τῶν δικαίων τὰ τάγματα, τὰς τῶν
ἀγγέλων χορείας, τῶν ἀποστόλων τὸ στίφος, τῶν
προφητῶν τὸ συνάθροισμα και τῶν πατέρων τὸ
σύνταγμα· πάντες γάρ εἰς οὐδα συμπερσεβέ-
ουσαι ὑπὲρ ἡμῶν, φιλανθρωπίας ἐν ἑαυτοῖς
εἶδος φέροντες, ἐπειδὴ γνήσιοι μαθηταὶ τοῦ
φιλανθρώπου γεγονάσι· πρὸ πάντων δὲ και
μετὰ πάντων⁴ ἔχεις τὴν αὐτοπαράκλησιν⁵ τοῦ
γένους ἡμῶν, τὴν τοῦ παντός κυρία και δέσ-
ποιαν Θεοτόκον, τὴν ἀειπαθέρον μητέρα τοῦ
κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, αἰ δὲ δυσωποῦσαν
ὑπὲρ ἡμῶν και οὐδέποτε τῆς δι' ἡμᾶς προσβείας
ἀπολειφθεῖσαν. Οὕτω δὲ ἂν ἰλεούμενος ὑπὸ

πάντων ὁ φιλάγαθος κύριος, ὁ αἰεὶ νικῶν τῇ
αὐτοῦ φιλανθρωπία και ἀγαθότητι τὰ πλήθη
τῶν ἡμετέρων ἀνομημάτων, ἴσως συνήθως δυσω-
πιθήσεται και ἐπικαμφθεῖ και ἐπιβλέψειεν
ἐφ' ἡμᾶς εὐμενὲς και ἀποστρέψει τὴν καθ'
ἡμῶν αὐτοῦ ὀργὴν τε και ἀγανάκτησιν, ἐλεή-
σας ἡμᾶς διὰ μόνην τὴν αὐτοῦ ἄφατον ἀγαθό-
τητα και φιλανθρωπίαν, και τῶν συνεχουσῶν
ἡμᾶς ὀδονῶν και ἀφορήτων συμφορῶν ἐλευθε-
ρωθήμεν και ὀλεθρον ἴδοιμεν παγγενῆ τῶν
ἐπικειμένων ἡμῖν δυσμενεστάτων ἐχθρῶν και
δίκην θηρῶν⁶ ἀγρίων ἐπεμβαίνοντων ἡμῖν και
λυμανομένων τὸ ποιμνιον τοῦ Χριστοῦ, τὸν
ἐκλεκτὸν κλήρον, ὃν διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος ἐκ
τῆς κατάρτας ἐξηγοράσατο. Ναὶ δὴ⁷, σεβασμία
μητέρα Μαρία, τὸ θαῦμα τῆς νῦν γενεᾶς, μὴ δια-
λίπης ἐξαιτουμένη⁸ τοῖς χριστονόμοις ἡμῖν
εἰρήνην βαθεῖαν και τὰ ἐκ τοῦ Θεοῦ ἀγαθὰ,
τοις ἐκ Θεοῦ τε δικαιοθεῖαι ἐπὶ γῆς βασιλεύ-
ειν ἡμῶν νίκην κραταῖαν ἐκζητοῦσα κατὰ πάν-
των τῶν ἐναντίων ἐχθρῶν, και τῇ τοῦ Χριστοῦ
ἐκκλησίᾳ ἀξίησιν και ἐδστάθειαν και ἔνωσιν
ἀοραγῆ· προῖσταμένη δ' ἂν εἴης και τῆς καλ-
λίστης τῶν πόλεων ταύτης Βιζύης, καθ' ἣν
σοῦ τὸ ἱερώτατον και ἅγιον σῶμα ἐπεβράβευσεν
ὁ Θεὸς εἰς κοινὴν τῶν ἐνοικοῦντων βοήθειαν
και ἀντίληψιν και ἀποτροπὴν νοσημάτων παν-
τοίων και τῶν ἀφανῶς τε και φανερώς ἀντικει-
μένων ἐχθρῶν· τῷ ἀρχιερεὶ δὲ σὺν τῷ κλήρῳ
παντὶ και πᾶσι τοῖς ἐτησίως τιμῶσί σε σωτηρί-
αν εἴης⁹ παρέχουσα και πάσης νόσου ἀπαλλα-
γὴν· εἰς δόξαν πατρός, υἱοῦ και ἁγίου πνεύ-
ματος, τῆς παναγίας και ὑπερουσίον τοῦ ἁδου,
τῆς μιᾶς θεότητός τε¹⁰ και βασιλείας, ἣ πρέπει
δόξα, κράτος, τιμὴ και προσκύνησις εἰς τοὺς
αἰῶνας τῶν αἰῶνων, ἀμήν¹¹.

VITA.

E.

⁸ om. L.

33. — ¹ om. L. — ² ἐγκαλλώπισμα L. — ³ παναγία
και μακαρία L. — ⁴ corr., prius πάντα V. —

⁵ litterae αὐτο supra lin. V. — ⁶ θηρῶν L. — ⁷ om.

L. — ⁸ αἰτουμένη L. — ⁹ εἴς L. — ¹⁰ om. L. —

¹¹ ἅγια σῶσον με τὸν ἄθλιον add. V.